

Programmabegroting
en
Financiële begroting
2026 – 2029

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord

Inleiding	1
Opbouw begroting	2
Samenvatting financiële begroting	3
Besluitvormingsproces begroting	5

Deel 1 Beleidsbegroting: programma's

Programma 1: Smart Governance

1.1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek)	7
--	---

Programma 2: Smart Economy

2.1 Smart werken en Innovatie	14
2.2 Onderwijs en Arbeidsmarkt	17
2.3 Mobiliteit en Bereikbaarheid	20

Programma 3: Smart Living

3.1 Wonen en Vastgoed	24
3.2 Circulaire economie en Energietransitie	27
3.3 Gezondste Regio	30

Programma 4: Bedrijfsvoering en Rente

4. Bedrijfsvoering en rente (begroting Regio Achterhoek)	33
---	----

Deel 2 Beleidsbegroting: paragrafen

1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	35
2. Paragraaf financiering	39
3. Paragraaf bedrijfsvoering	42
4. Paragraaf subsidies	44

Deel 3: Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten per programma	48
Meerjarenraming 2026-2029	49
Toelichting op baten en lasten	50

Bijlagen

Formatieplan	55
Staat van reserves en voorzieningen	57
Taakvelden	60
Verzamelstaat bijdragen gemeenten	61

Bestuurlijk voorwoord

Wij bieden u de begroting aan voor het jaar 2026 van Achterhoek ambassadeurs; het Achterhoekse samenwerkingsverband van de acht Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland. De regionale 3O samenwerking is terug te vinden in de opbouw van deze begroting. De begroting is qua inhoud breder dan alleen de taken die Regio Achterhoek uitvoert. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen met ons Achterhoek ambassadeurs vormen.

In 2022 hebben we onze ambitie, doelen en streefwaarden aangescherpt in de 'Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit'. De indeling van de begroting sluit aan op de Visie 2030: Smart Governance, Smart Economy en Smart Living.

De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten en begroting van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten gekoppeld.

De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in de doelen, activiteiten en projecten per thema. Dit wordt onder regie van de Achterhoek Board, door zes Thematafels vormgegeven en in gang gezet. Deze Thematafels hebben een belangrijke rol in het uitvoeren van de Achterhoek Visie 2030 en de vertaling ervan in concrete projecten. In de visie 2030 is ook de gebiedsgerichte aanpak van de ruimtelijke opgaven opgenomen. Deze ruimtelijke opgaven overstijgen de thematafels en worden vanuit een stuurgroep aangestuurd. Met deze begrotingsvorm maken we de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en controleerbaar.

Het projectenoverzicht dat per Thematafel is bijgevoegd is niet uitputtend, want er zijn steeds projecten in ontwikkeling en ook buiten ons zichtveld lopen projecten die bijdragen aan de doelen. Voor de opgenomen projecten geldt dat er vanuit Achterhoek ambassadeurs een bijdrage beschikbaar is gesteld. Programma 2 en 3 van de begroting zijn bedoeld ter informatie en niet ter vaststelling. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

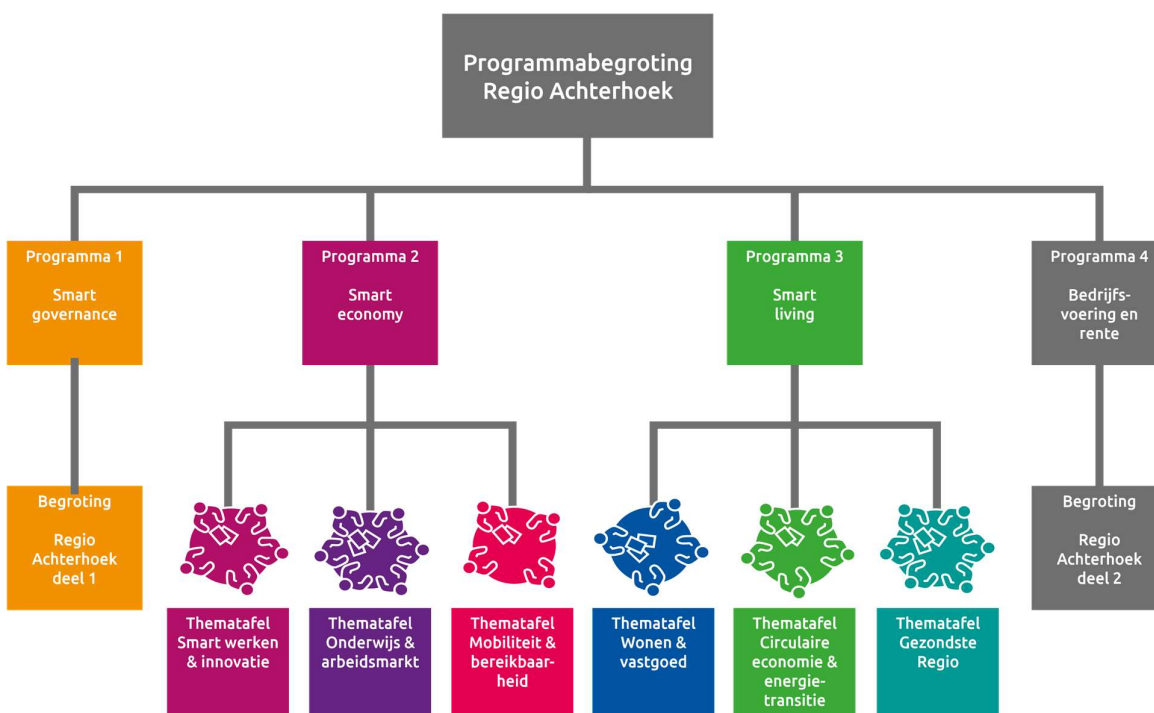
In 2024 hebben we een nieuwe Regio Deal van 25 miljoen gesloten met het Rijk. In het convenant zijn de opgaven, doelen, aanpak en resultaten beschreven die de basis zijn voor nieuw te starten projecten. De looptijd van de Deal is t/m 2028.

Wij wensen u veel leesplezier!

NB In de begroting hanteren we de officiële naam van de samenwerkingsregeling: Regio Achterhoek. Voor de 3O-samenwerking gebruiken we de naam Achterhoek ambassadeurs: 8RHK

Opbouw begroting

De programmabegroting van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en Rente. De werkzaamheden van de Thematafels zijn per Thematafel terug te vinden in de programma's Smart Economy en Smart Living. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, het is onderdeel van de verschillende thema's. De werkzaamheden van de Achterhoek Board, de Achterhoek Raad en het algemeen/dagelijks bestuur komen terug in het programma Smart Governance. Ook zijn hier lobby, communicatie, monitoring en subsidiewerkzaamheden ondergebracht.

Actuele ontwikkelingen

Er zijn een aantal actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Langjarige investeringen in de Achterhoek (Nationaal Programma Vitale Regio's)

De Achterhoek is als enige Gelderse regio aangewezen als regio in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) dat in 2025 is gestart. Voor een periode van 20 jaar gaat de regio met rijk, provincie en de gemeenten aan de slag met een adaptieve en langjarige investeringsagenda in de regio vanuit het Rijk. Daarbij hanteert het Rijk drie overkoepelende doelstellingen:

- Vitale en leefbare regio's
- Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau
- Gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners in de regio

De Achterhoek en het Rijk bepalen samen in hoeverre aan deze doelstellingen wordt gewerkt en waar de zwaartepunten liggen voor de Achterhoek. Op basis van vervolgesprekken, die in 2025 plaatsvinden tussen Rijk en regio, zal een adaptieve en lerende uitvoeringsagenda worden opgesteld met een stip op de horizon naar 2050. Dit proces wordt ook benut voor het opstellen van een nieuwe Achterhoek Visie. Het opstellen van een nieuwe visie is één van de actiepunten die uit de in 2024 gehouden evaluatie is gekomen.

Om het NPVR uit te voeren stelt het Rijk per regio voor de komende 3 jaar (2025-2027) € 350.000 per jaar beschikbaar aan procesmiddelen, met de intentie vanuit het rijk om deze middelen te verlengen. De inzet van deze middelen nemen we mee bij de notitie inkomstenverwerving later dit jaar (zie onderdeel structureel sluitende begroting).

Besparingsopgave

Onder andere door de dalende renteopbrengsten en het wegvallen van de bijdrage van de provincie vanaf 2025 was in de begroting 2025 een structureel oplopend tekort zichtbaar in de meerjarenraming in de jaarschijven 2026-2028. Ondanks dat het tekort werd opgevangen door een bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie, heeft het algemeen bestuur opdracht gegeven om te zorgen voor een structureel sluitende begroting voor alle jaarschijven. Hiervoor dient een structurele kostenbesparing van 10% gerealiseerd te worden. Deze besparing is financieel verwerkt in de begroting 2026.

Heroriëntatie inhoudelijke agenda Regio Achterhoek

Er is een noodzaak vanuit de besparingsopdracht en een breed gedragen behoefte vanuit de in 2024 gehouden evaluatie om de inhoudelijke agenda tegen het licht te houden en scherpe keuzes te maken in wat het 'takenpakket' van Regio Achterhoek is dat past binnen de financiële kaders. Inmiddels worden hierover diverse gesprekken gevoerd. Het is in de tijd nog niet mogelijk om in de concept begroting -die medio mei aan de gemeenten wordt toegezonden- de inhoudelijke keuzes en eventuele organisatorische effecten te verwerken. Dit neemt niet weg dat de financiële gevolgen van deze organisatorische effecten wel binnen de aangegeven financiële kaders moeten passen. De planning is om voor de zomer een aanvullende oplegnotitie toe te zenden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor programma 2 en 3 in de begroting. Deze programma's liggen ter kennisgeving voor in de gemeenteraden. In het najaar worden de organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt. Indien nodig zal op een later moment een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

Samenvatting financiële begroting

Financiële uitgangspunten 2026

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs hanteren we de volgende uitgangspunten:

- **Een structureel sluitende begroting**
Een structureel sluitende begroting is volgens de eisen van de Provincie een structurele dekking van het eerste jaar, of perspectief voor structurele dekking in het laatste jaar. Het algemeen bestuur heeft echter aangegeven een structureel sluitende begroting vanaf het eerste jaar tot en met het laatste jaar van de meerjarenraming te willen.
- **Realistisch begroten**
We hanteren de volgende uitgangspunten ten aanzien van specifieke kostenposten of inkomsten:
 - Indexeren volgens de afgesproken systematiek (AB 15 december 2021).
 - Loonkosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (loonvoet sector overheid) inclusief nacalculatie van het voorlaatste begrotingsjaar.
 - Overige exploitatiekosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (overheidsconsumptie netto materieel).
 - Renteopbrengsten: uitgaan van werkelijke renteopbrengsten en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egalisatiereserve rente. We hanteren een rentebate van € 150.000 als structurele dekking. Dit bedrag is gebaseerd op de hoogte van de rente in het laatste jaar van de meerjarenraming. De maximale omvang van de egalisatiereserve bedraagt € 450.000. Meeropbrengsten vloeien terug in het exploitatieresultaat.
 - In de begroting is een structurele opbrengst vanuit subsidies verwerkt van € 100.000. Meestal zijn subsidies wel meerjarig, maar niet structureel dus hier zit een verhoogd risicoprofiel dat we meenemen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Om meerjarig een structureel sluitende begroting te kunnen realiseren is de opgave voor 2026 een kostenbesparing van 10% (€ 331.000). Deze kostenbesparing realiseren we door:

- Verlagen van budgetten waar dit mogelijk is (o.a. op basis van uitgaven voorgaande jaren en versoering van uitgaven).
- Inleveren 2 fte formatie-uitbreiding uit 2025. Tegelijkertijd ontstaat hiermee nog meer urgentie om (bestuurlijke) keuzes te maken over de inhoudelijke agenda. Zeker ook gezien de huidige werkdruk.
- Daarnaast willen we efficiënter en slimmer werken (o.a. AI, standaardisatie werkprocessen en digitalisering).

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de algemene financiële beschouwing in deel 3 onderdeel 3.1.

Bijdrage gemeenten 2026

Op basis van bovengenoemde financiële uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage voor **2026 € 78.319** voor de gemeenten én is de begroting structureel sluitend.

Bijdrage van de gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2025	2.421.686	8,01
Absolute stijging van de autonome kosten	78.319	0,23
Bijdrage van gemeenten 2026	2.500.005	8,24

Jaarlijks wordt een eventueel overschot bij de bestemming van het jaarresultaat toegevoegd aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2026: max. € 151.646), zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023.

Risico's weerstandsvermogen en reserves

In de begroting is een structurele subsidieopbrengst opgenomen van € 100.000. Subsidies zijn niet structureel, vaak wel meerjarig. Ondanks dat er steeds wel nieuwe subsidies worden toegekend, zit hier een verhoogd risico. Dit risico nemen we mee bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio. Wellicht dat dit risico nog hoger wordt als de NPVR-middelen met structurele formatie worden ingezet (zie actuele ontwikkelingen).

Voor de normale bedrijfsrisico's is een weerstandscapaciteit aanwezig van € 400.000. Het maximale te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen is gebaseerd op $1,4 \times$ benodigde weerstandscapaciteit. Een eventueel surplus wordt uitbetaald. Op basis van het verhoogde risicoprofiel bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 494.000. Door de hogere risico's daalt de weerstandsratio onder de 1,0 en daarom wordt voorgesteld de algemene reserve met € 100.000 te verhogen, zodat de ratio weer 1,0 en daarmee voldoende wordt. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt een nadere uitwerking van mogelijke risico's opgenomen.

In 2025 is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd. Door de besparingsopgaven en gewijzigde uitgangspunten (o.a. egaliseriereserve rente) is de begroting vanaf 2026 structureel sluitend en dit betekent dat de reserve toekomstbestendige organisatie (€ 838.000) niet meer in volle omvang nodig is. Voorgesteld wordt de middelen als volgt in te zetten en dit in het boekjaar 2025 te verwerken:

- € 100.000 naar algemene reserve als aanvulling van weerstandsvermogen voor verhoogde risico's
- € 150.000 behouden voor kosten organisatieontwikkeling en mogelijk frictiekosten
- € 100.000 naar egaliseriereserve rente voor het opvangen van toekomstige rentedaling
- € 300.000 naar Investeringsfonds (deel dat kwam uit subsidie-opbrengsten voorgaande jaren)
- € 188.000 eenmalige uitkering aan gemeenten (€ 23.500 per gemeente).

Het investeringsfonds bevat begin 2025 € 5,5 mln. Hiervan is € 4 mln. ingezet als cofinanciering voor Regiodeal II. Het restant is nodig voor eigen projecten (onverwachte hoek) en voor werkbudgetten voor thematafels en board. Tot en met 2023 droeg de provincie bij aan het investeringsfonds. Nu wordt het investeringsfonds alleen gevoed met incidentele opbrengsten uit subsidies en een eventueel positief jaarsaldo van Regio Achterhoek (tot een maximum van € 0,50 per inwoner).

Bijdrage projecten

De besluitvorming over financiële bijdragen (subsidies vanuit Regio Deal of provinciale Gebiedsopgave-middelen) aan projecten loopt via de Thematafels, Achterhoek Board en het dagelijks bestuur. Besluitvorming over de inzet van het investeringsfonds is voorbehouden aan het algemeen bestuur. Projecten worden ingediend en uitgevoerd door verschillende partners binnen de samenwerking. Verantwoording vindt plaats door de uitvoerende partner op basis van de afgegeven subsidiebeschikking.

Besluitvorming programma's en paragrafen

Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en Rente en de verplichte paragrafen. De programma's Smart Economy en Smart Living worden aangeboden ter kennisneming, omdat dit breder is dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Zie onderstaand de schematische weergave van het besluitvormingsproces.

In verband met de besparingsopgave en de te maken keuzes op de inhoudelijke agenda van de Regio (zie Actuele Ontwikkelingen) zal naar verwachting voor de zomer nog een aanvullende oplegnotitie worden toegezonden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor met name de programma's 2 en 3 in de begroting. In het najaar worden de organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt. Indien nodig zal op een later moment een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

Besluitvormingsproces begroting

Volgens de gehanteerde planning dient de begroting in het algemeen bestuur van **10 september** te worden vastgesteld. Hiervoor geldt de volgende procedure:

17 april	De kaderbrief wordt behandeld in de vergadering van het dagelijks bestuur. Direct daarop wordt de kaderbrief ter informatie verzonden aan de colleges van de deelnemende gemeenten met het verzoek dit door te zetten naar de raden.
7 mei	De programma's, verplichte paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld.
15 mei	Het volledige boekwerk wordt aan de deelnemende gemeenten verzonden ter behandeling in de raad voor het geven van zienswijzen.
Voor zomer	Een aanvullende oplegnotitie wordt toegezonden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor met name de programma's 2 en 3 in de begroting.
27 aug	Tot 27 augustus mogelijkheid voor gemeenten om zienswijzen over de programmabegroting kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
10 sept	Besluitvorming over de programmabegroting in de vergadering van het algemeen bestuur.
In het najaar	Eventuele organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes worden verder uitgewerkt en indien nodig met een begrotingswijziging worden voorgelegd.

Deel 1

Beleidsbegroting

Programma's

Programma 1

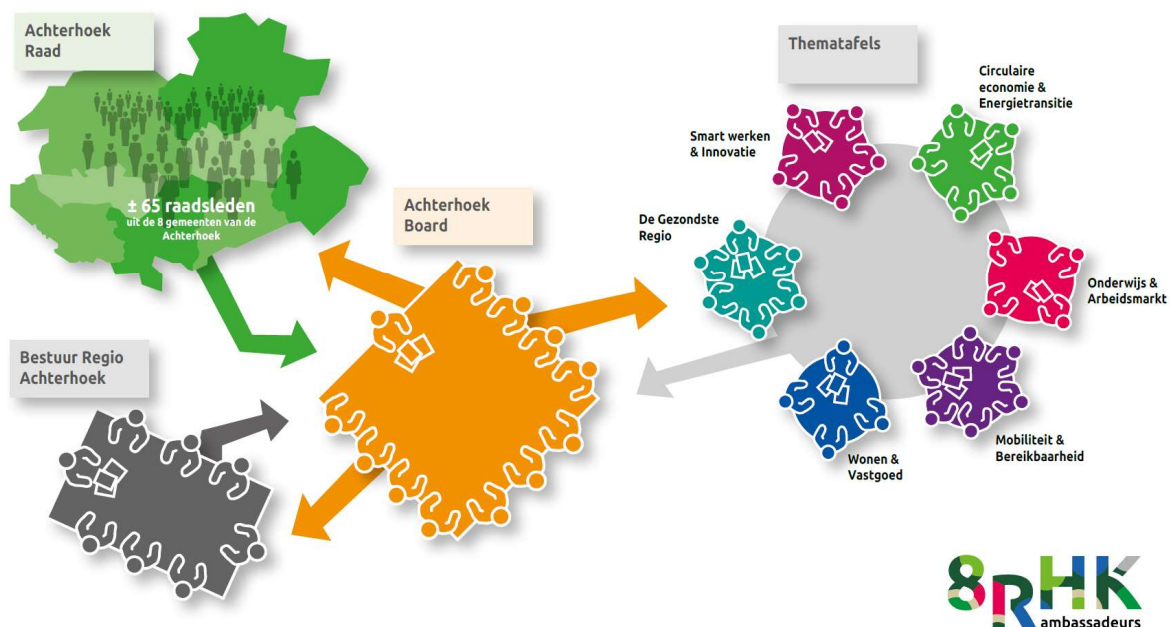
Smart Governance

Dit programma bestaat uit het onderdeel Smart Governance, inclusief de begroting van Regio Achterhoek.

1.1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek)

Sinds medio 2018 werken we samen in een nieuwe Governance. De samenwerking bestaat uit een Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Achterhoek Thematafels. Ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden (drie O's) geven via de Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Thematafels samen invulling en uitvoering aan de samenwerking. Het inhoudelijke kader hiervoor is in 2022 opnieuw vastgelegd in de herziene Achterhoek Visie 2030. In 2024 is de gemeente Montferland toegetreden tot de samenwerking. In onderstaande afbeelding is de wijze van samenwerking weergegeven. Naast deze Governance werken we thema overstijgend aan een Ruimtelijk Perspectief Achterhoek. Hiervoor is een stuurgroep ingesteld die parallel aan de samenwerking opereert en verbinding heeft met meerdere Thematafels en de Achterhoek Board.

Achterhoekse samenwerking

Regio Achterhoek is de motor van de samenwerking en daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit oproprogramma en in het programma Bedrijfsvoering en Rente opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van gemeenten gekoppeld. Dit programma én programma 4: Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om inzicht te geven in de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informierend.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk-economische agenda. De Visie 2030 is daarvoor het kompas. Kern van de Visie 2030 is:

In 2030 heeft de Achterhoek een sterke bloeiende en innovatieve economie, uitgaande van eigen kracht met een aantrekkelijke arbeidsmarkt. Er is een duurzaam werk-, leer-, woon- en leefklimaat. Met gezonde inwoners en met oog voor de brede welvaart van de inwoners.

Vanuit deze kern zijn zes ambities voor 2030 geformuleerd die gekoppeld zijn aan zes Thematafels:

- Breed gekwalificeerde regio: vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zijn in evenwicht.
- Slimme productieve regio: verhogen van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en agrosector.
- Goed bereikbare regio: duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk vervoer voor iedereen.
- Duurzaam schone regio: overschakelen naar hernieuwbare energie, minder gebruik primaire grondstoffen, verminderen emissies en toename biodiversiteit.
- Aantrekkelijke woonregio: de woningmarkt is kwalitatief en kwantitatief toekomstbestendig en in evenwicht.
- Leven lang gezondste regio: samen langer gelukkig en gezond.

Gezamenlijk nemen we verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak binnen en tussen de thema's. Daarnaast hebben we als eerste SDG-regio van Nederland de verbinding gelegd met de Sustainable Development Goals. Vanuit de regionale samenwerking leggen we de focus op en geven we invulling aan vijf overkoepelende SDG's. Naast deze vijf overkoepelde SDG's hebben enkele Thematafels nog specifieke SDG's waar aan ze werken. Tot slot is in de Visie 2030 de gebiedsgerichte aanpak voor ruimtelijke opgaven als overkoepelende thema opgenomen, gezien de urgentie in het landelijk gebied. Hieraan is SDG 15 gekoppeld.

Doelen en activiteiten Regio Achterhoek

Doelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren Thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking

We organiseren minimaal 3 vergaderingen van de Achterhoek Raad. Deze bereiden we inhoudelijk voor en ondersteunen de raadsleden daar waar wenselijk. Naar aanleiding van de evaluatie in 2024 en in het licht van de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 zal de Achterhoek Raad mogelijk een nieuwe inrichting krijgen. Dit wordt in de loop van 2025/begin 2026 duidelijk. We zullen de nieuwe Raad een warm welkom heten en meenemen in de wijze van samenwerken. Hierbij leggen we verbandingen tussen de Raad, Board en Thematafels.

Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht

Faciliteren, regisseren en adviseren bestuurlijke tafels

De vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur, de Achterhoek Board, de zes Thematafels én de stuurgroep Ruimtelijk Perspectief bereiden we voor en faciliteren we. Dit zijn 8 tot 10 vergaderingen per gremium per jaar. Drie tot vier keer per jaar doen we dat tijdens een Achterhoek Dag. Waarbij ontmoeting een extra element is.

We bereiden de adviezen aan de bestuursorganen voor, ondersteunen en informeren de bestuurders over ontwikkelingen, en zorgen ervoor dat de besluiten uitgevoerd worden. Hierbij werken we samen met onze partners en accounthouders van de Thematafels.

Opstellen rapportages

Jaarlijks plannen en verantwoorden we onze werkzaamheden. Hiervoor worden de volgende documenten opgesteld:

- Kaderbrief en meerjarenbegroting
- Uitvoeringsplan
- 2 tussentijdse Bestuursrapportages
- Jaarverantwoording
- Voortgangsrapportage Gebiedsagenda (provinciale middelen)
- Voortgangsrapportage Regio Deal Achterhoek II

Regio Deal en Nationaal Programma Vitale Regio's

We voeren twee Rijksprogramma's uit, de Regiodeal en Nationaal Programma Vitale Regio's. Het uitvoeren van de Regio Deal Achterhoek II heeft in 2026 prioriteit. De looptijd van de Deal is t/m 2028. Omdat het vaak om meerjarige projecten gaat betekent dit dat een groot deel van de beschikbare 25 miljoen weggezet moet zijn in 2026. De Thematafels hebben een belangrijke rol in het initiëren, stimuleren en beoordelen van projecten. De stuurgroep Regio Deal (een afvaardiging van de Achterhoek Board) onderhoudt, naast de regisseurs en de projectleider, de contacten met het Rijk.

In 2025 is het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) van start gegaan. Hiervoor wordt een Regioplan/ Adaptieve Agenda Achterhoek NPVR opgesteld. En in het verlengde daarvan een Uitvoeringsplan Langjarige Agenda. Dit is de praktische doorvertaling van het Regioplan. Vanuit het Rijk zijn procesmiddelen beschikbaar gesteld om gedurende 3 jaar (2025-2027) het NPVR ook voor de Achterhoek handen en voeten te geven. Dit proces wordt door een nieuwe programmamanager bij de Regio aangestuurd.

Ruimtelijke opgaven

In 2024 is een Countourenschets Ruimtelijk Perspectief voor de Achterhoek (RPA) opgeleverd, in 2025 werken we verder aan het maken van het RPA. Er worden ontwikkelscenario's voor de lange termijn gemaakt en de resultaten vormen een bouwsteen voor de nieuwe Achterhoek Visie, het regioplan in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) en de ruimtelijke vertaling daarvan in een RPA. Dat eigen krachtige ruimtelijk perspectief is nodig om inbreng te kunnen doen in de integrale, ruimtelijke processen van Provincie en Rijk en om lokaal als leidraad te kunnen benutten.

Thematisch of sectoraal kunnen resultaten worden behaald, maar steeds vaker gaan thema's botsen of schuren. Dan is een samenhangende en integrale aanpak nodig. Provincie en Rijk zullen steeds vaker beslissingen gaan nemen over de regio. Dit vraagt binnen de Achterhoek om inzet om mee te kunnen doen in deze strategische processen. En om binnen de regio en met de gemeenten, met het RPA in de hand, de ontwikkelingen te volgen, te anticiperen en waar mogelijk te sturen.

Op welke wijze deze inzet wordt geleverd is afhankelijk van de rol en taken van de Regio die in 2025 tegen het licht worden gehouden. Zie ook hieronder bij Nieuwe Achterhoek Visie.

Nieuwe Achterhoek Visie, mogelijk aanpassen samenwerkingsregeling

In 2025 wordt -mede naar aanleiding van de evaluatie en besparingsopgave- de inhoudelijke agenda van de Regio tegen het licht gehouden. En in het verlengde hiervan de Governance van de samenwerking en organisatie (inclusief rol) van Achterhoek Ambassadeurs. Van hieruit en met input van het Regioplan NVPR en de ontwikkelscenario's RPA zal een nieuwe Achterhoek Visie worden opgesteld. Hieruit kan een aanpassing van de Governance en het aanpassen van de samenwerkingsregeling volgen.

Subsidies en monitoring

We adviseren aanvragers en beoordelen de subsidieaanvragen. We zorgen ervoor dat het juiste proces wordt doorlopen richting besluitvorming. We geven beschikkingen af, toetsen op voortgang en afronding. Ook vanuit de thematafels zijn we nauw betrokken bij projectinitiatieven en het adviseren over de subsidiemogelijkheden.

We generen subsidies en leggen verantwoording af over de ontvangen subsidies zoals de Regio Deal, Leader, Woondeal en diverse (provinciale) mobiliteitssubsidies.

Specifiek voor de Regio Deal wordt gekeken naar de lerende aanpak en de monitoring van de Deal. Dit loopt door tot het einde van de Deal.

We stellen in 2026 weer een Achterhoek Monitor op.

Lobby

We voeren een actieve lobby op de vastgestelde speerpunten. Dit doen we door ministers, staatsecretarissen, Kamerleden, gedeputeerden en Statenleden uit te nodigen voor werkbezoeken aan de Achterhoek of door aanwezig te zijn bij belangrijk debatten, dan wel spreektijd te vragen. We volgen de actuele ontwikkelingen bij Rijk, Provincie, gemeenten, GROS en Europa en spelen hierop in. Belangrijk daarbij is om onze lobbynetwerken in beeld te blijven houden en de relaties te beheren.

We zijn actief aangesloten bij de gezamenlijke lobby van Oost-Nederland. Daarnaast organiseren we onze eigen relatie en lobby-evenementen, waaronder het jaarlijkse Lente Festival in Den Haag.

In 2026 zullen we een regioparagraaf voor de gemeentelijke nieuwe Coalitieprogramma's opstellen.

Communicatie en Regiomarketing

We communiceren actief via onze nieuwsberichten, nieuwsbrieven en persberichten. Daarnaast zijn we proactief op de sociaal mediakanalen van 8RHK ambassadeurs: LinkedIn, Instagram en Youtube. We investeren in perscontacten en initiëren persgesprekken. We zorgen voor centrale afstemming en coördinatie van regionale boodschappen. Onze website houden we actueel.

In 2025 wordt de Regioprofilering tegen het licht gehouden. In 2026 zullen we extra inzetten om dit profiel uit te dragen. Dit ook in relatie met de marketingcampagne Onverwachte Hoek.

Projecten Smart Governance

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Achterhoek Monitor 2026 (in voorbereiding)	01-01-2026	31-12-2026
Onverwachte Hoek 2.0	01-01-2024	31-12-2026
VAT Kosten Regio Deal Achterhoek II	01-10-2024	31-12-2028

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.870.300	0	75.000	1.945.300

Wat mag het kosten?

Kosten en financiering Regio Achterhoek

In dit onderdeel staat een toelichting op de begroting (exploitatiekosten) van Regio Achterhoek.

Onder dit programma vallen Achterhoek Visie 2030 en monitoring, Lobby en communicatie, Coördineren van subsidies en projecten, Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels, Uitgaven en inkomsten Investeringsfonds en Onvoorzien.

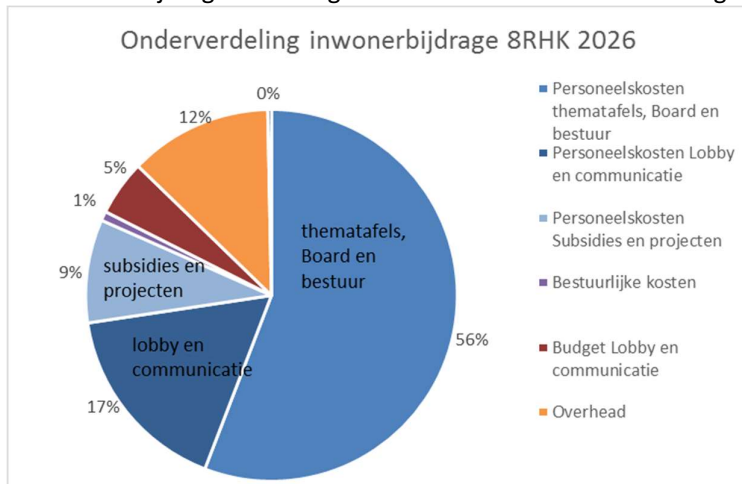
Begroting Regio Achterhoek (deel 1) Programma 1: Smart Governance	R 2024	B 2025	B 2026
Lasten (A)	4.567.000	4.342.000	3.511.000
Baten derden (B)	2.051.000	1.258.000	632.000
Subtotaal (B-A)	- 2.516.000	-3.084.000	-2.879.000
Bijdragen gemeenten (C)	2.421.000	2.422.000	2.255.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	-95.000	-662.000	-624.000
Ottrekkingen reserves	1.014.000	813.000	776.000
Toevoegingen reserves	-913.000	-151.000	-152.000
Resultaat	6.000	0	0

De inwonerbijdrage bedraagt in totaal € 2.500.000 (programma 1 € 2.255.000 en programma 4 € 245.000) ten opzichte van € 2.422.000 in 2025. De bijdrage voor bedrijfsvoering en rente wordt vanaf 2026 rechtstreeks vanuit programma 4 berekend en niet meer via een interne overboeking naar programma 1 doorbelast. Dit betekent dat een deel van de inwonerbijdrage op programma 4 staat.

In 2026 is een besparingsopgave gerealiseerd van 10% van de kosten om te zorgen voor een structureel sluitende begroting voor alle jaarschijven. Een nadere onderverdeling van baten en lasten naar kosten- en opbrengstensoorten is opgenomen op de volgende pagina.

De mutatie in de reserve betreft het investeringsfonds. De onttrekking van € 776.000 betreft de jaarlijks vast te stellen werkbudgetten van Board en Thematafels van € 315.000 en een onttrekking van € 461.000 voor projecten waarover besluitvorming is geweest. De toevoeging van € 152.000 betreft de bijdrage van de gemeenten aan het investeringsfonds. Dit wordt jaarlijks bepaald bij de bestemming van het jaarsaldo.

De inwonerbijdrage is als volgt onder te verdelen in kostencategorieën:

Specificatie van baten en lasten

De baten en de lasten uit de begroting van Regio Achterhoek zijn als volgt nader te specificeren:

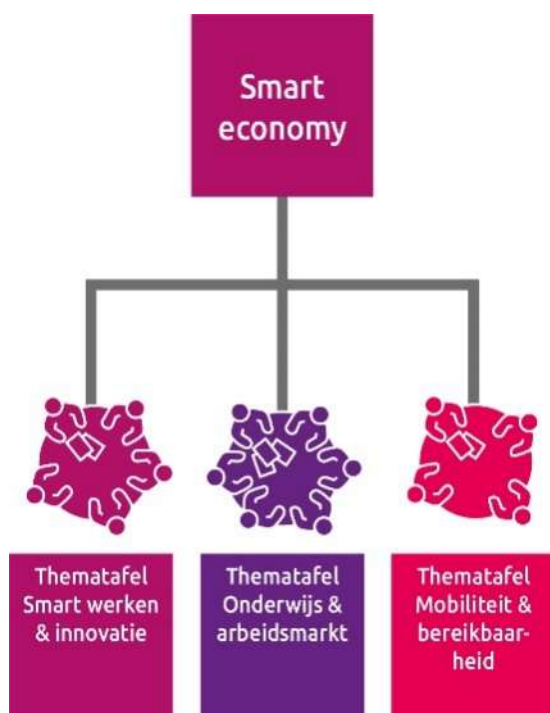
Specificatie baten derden	R 2024	B 2025	B 2026
Bijdrage gemeente in investeringsfonds	75.000	151.000	152.000
Diverse opbrengsten	407.000	175.000	119.000
Opbrengsten projecten	1.010.000	574.000	361.000
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	639.000	373.000	401.000
Interne doorbelasting	978.000	736.000	0
Sub-totaal baten begroting	3.109.000	2.009.000	1.033.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	1.058.000	751.000	401.000
Totaal baten programma 1 Smart Governance	2.051.000	1.258.000	632.000

Specificatie Lasten	R 2024	B 2025	B 2026
Personeel loonsom	1.846.000	2.442.000	2.261.000
Overige personele kosten	50.000	78.000	80.000
Inhuur derden	182.000	30.000	28.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	191.000	208.000	217.000
Bestuur	15.000	19.000	17.000
Lobby en communicatie (werkbudget)	116.000	122.000	111.000
Uitgaven uit investeringsfonds	480.000	350.000	315.000
Uitgaven projecten	1.544.000	1.037.000	822.000
Werkbudget grens	44.000	-	-
Onvoorzien	98.000	8.000	8.000
Transparante btw voorheffing	55.000	53.000	52.000
Rente en afschrijving	4.000	15.000	15.000
Sub-totaal exploitatie	4.625.000	4.362.000	3.926.000
Bij: Interne doorbelasting	978.000	736.000	0
Sub-totaal lasten begroting	5.603.000	5.098.000	3.926.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-1.036.000	756.000	415.000
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	4.567.000	4.342.000	3.511.000

Programma 2

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de Thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en Innovatie, Onderwijs en Arbeidsmarkt en Mobiliteit en Bereikbaarheid. Per Thematafel wordt weergegeven wat onze ambitie is voor 2030 en welke doelen en streefwaarden daar bij horen. Vervolgens wordt de aanpak voor het begrotingsjaar 2026 beschreven en wordt inzicht gegeven in de (lopende) projecten. Dit is niet uitputtend, gedurende het lopende jaar zullen nieuwe projecten worden ontwikkeld en worden toegevoegd. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en Innovatie

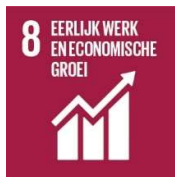
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

We willen met innovatie waarde creëren. Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Om de Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren.

Daarnaast willen we de arbeidsproductiviteit verhogen, zodat ondernemingen en organisaties in staat zijn om met minder personeel eenzelfde resultaat te behalen. De Achterhoekse arbeidsmarkt is daarom zeer gebaat bij (sociale) innovatie en smart werken. Een innovatieve ondernemer heeft een sterke uitstraling en daarmee een grotere aantrekkingskracht voor nieuw personeel. Ook willen we innoveren met een maatschappelijke missie. We willen dat versnellen door samen te werken in een open innovatiesysteem van overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen. Om nieuwe medewerkers te binden, willen we bovendien dé stage- en afstudeerregio van Nederland zijn.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplank Regio Deal

- Verdienvermogen breed bedrijfsleven
- Datagedreven Achterhoek

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

Productie van de toekomst door technologische innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De uitdaging is om met de innovatieve en leidende koplopers én de hoge organisatiegraad van bedrijven als basis, ook in het peloton van mkb-bedrijven te komen tot innovatie en transitie. Dit doen we door het implementeren van sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence, te stimuleren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken verder aan de innovatieve projecten 3D-metaalprinten en 3D-metaalpoeder zeven. Daarnaast ontwikkelt het project SmartHub Incubator Industry zich verder door als organisatie en ondersteunt kansrijke ambitieuze ondernemers in het realiseren van innovatieve ideeën die een regionale impact kunnen hebben. Ook wordt verder gewerkt aan de brede aanpak op AI. De inhoudelijke verbinding wordt via sector-verbinders gelegd. Deze professionals met verbindend vermogen komen uit verschillende sectoren, zoals de slimme maakindustrie, maar ook uit de zorg, het onderwijs, de agro en de bouw. Vanuit deze aanpak wordt ingezet op bewustwording en implementatie van sleuteltechnologie AI. Dit wordt in gezamenlijkheid met partners van binnen en buiten de regio opgepakt. Ten slotte wordt gewerkt aan een datagedreven Achterhoek.

Oplossen maatschappelijke vraagstukken door innovatie en sociale innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De Achterhoek beschikt over een innovatief sterk en diepgeworteld mkb dat een grote bijdrage kan leveren aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. We willen dit versnellen door verbindingen te leggen tussen overheden, ondernemers en maatschappelijke instellingen. We richten ons op vernieuwende propositities, bijvoorbeeld samenwerkingsvormen die meer ondernemerschap en minder bureaucratie beogen, om tot maatschappelijke meerwaarde te komen. En op nieuwe ideeën, praktijken en strategieën die gericht zijn op het verbeteren van sociale structuren en medewerkers van de toekomst.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken verder aan de projecten Startup in Residence en iSHARE. Deze sociaal innovatieve projecten dragen bij aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen, waaronder de arbeidsmarktproblematiek. Daarnaast wordt de verbinders-aanpak uitgewerkt. Deze aanpak vloeit voort uit de pilot actieagenda MKB dienstverlening, welke in de zomer van 2025 eindigt. Het project krijgt een vervolg vanuit de Regio Deal II. In de verbindersgroep zitten professionals met verbindend vermogen die in nauw contact staan met ondernemer(communities) uit diverse sectoren. Via deze aanpak worden vraagstukken van de ondernemers(communities) opgehaald en wordt per specifiek vraagstuk door de verbinders in beeld gebracht welk aanbod er is georganiseerd op Europees, landelijk, provinciaal en regionaal niveau. Op basis van dit beeld, wordt gekeken of er een efficiëntieslag kan worden gemaakt ten aanzien van de hoeveelheid aanbod. Deze ontdebingslag gebeurt overstijgend aan de sectoren en heeft als doel het aanbod aan te sluiten op de vraagstukken van de Achterhoekse ondernemers. Naast deze aanpak, wordt gewerkt aan een AI agent. Deze agent gaat ondersteuning bieden in het bereik van het breed mkb en in de doorverwijzing naar het juiste aanbod. Dit alles gaat zorgen voor vraaggestuurd aanbod naar de behoeften van het mkb.

Open innovatiesysteem

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Achterhoek is een sterk open innovatiesysteem actief tussen de mkb-bedrijven. Binnen dit systeem wordt samen geleerd, kennis gedeeld en geïnnoveerd. Tot nu toe zijn vooral de koploperbedrijven aangesloten. De aanpak is erop gericht om ook het breed mkb (organisaties van 2 tot 200 medewerkers) hieraan te verbinden, zodat ook zij meer kunnen innoveren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken verder aan het verrijken van het open innovatiesysteem door in te zetten op een intensievere samenwerking tussen de vier innovatiecentra (de Steck, de Marke, het CIVON en het SHII), we verkennen een hotspot in het oostelijke gedeelte van de Achterhoek en we zetten extra in op loopvermogen om innovatie te stimuleren binnen het breed mkb. Daarnaast zorgt de verbindersaanpak ook voor sectoroverstijgende samenwerking binnen het open innovatiesysteem en wordt gepoogd om het breed mkb aan te laten sluiten op het systeem. Door middel van de top 25 aanpak wordt ook gewerkt aan het aanhaken van het breed mkb. Via inhoudelijke projecten zoals de brede aanpak op AI, het SHII, worden samenwerkingen gelegd met partners van buiten de regio, zoals Orion met daarbinnen diverse onderwijsinstellingen. Ten slotte worden samenwerkingen met en binnen TechLand verkend.

Stage- en afstudeerregio

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Met SmartHub 2.0 vergroten we de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als economische- en arbeidsregio, met name voor arbeidspotentieel tussen de 18 en 45 jaar. SmartHub 2.0 is een kapstok (stichting), die de krachten bundelt en een logische samenhang aanbrengt tussen initiatieven. Het project SmartHub Young Talent richt zich primair op stagiaires en afstudeerders.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

In 2025 wordt gekeken op welke wijze de Stichting SmartHub 2.0 en de initiatieven hieronder een slag in verdere samenwerking kunnen maken.

Vanuit Smarthub Young Talent blijven we inzetten op het versterken van de Achterhoek als aantrekkelijke werkregio voor jong talent. Het huidige project richt zich op jongeren en studenten tussen de 17 en 25 jaar, en maakt de arbeidsmarktkansen in de regio zichtbaar via onder andere stages, afstudeerplaatsen en startersfuncties. En door bedrijven zichtbaar te maken en te adviseren en coachen hoe ze verbinding kunnen maken met jong talent.

Daarbij wordt samengewerkt met onderwijsinstellingen in en buiten de Achterhoek en andere projecten zoals Onverwachte Hoek, Innovatiehubs, de Netwerplaats.

In de ontwikkeling richting 2026 verkennen hoe we (young) professionals tot 45 jaar sterker aan de Achterhoek kunnen verbinden door hen te stimuleren om hier te wonen, te werken en zich blijvend te vestigen.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
SmartHub Young Talent	01-12-2021	31-12-2025
Uitbouwen ecosysteem Achterhoek	01-04-2022	31-12-2025
Additive Manufacturing Regio Achterhoek	01-09-2022	31-08-2025
StartUp in Residence Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
SHII 2.0 Werkend ecosysteem toekomstbestendig maken	19-04-2023	30-04-2026
iShare	01-12-2023	30-11-2025
3D metaalpoeder zeven	01-01-2024	31-12-2025
Actieagenda MKB Dienstverlening	01-11-2024	31-12-2025

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	2.696.789	306.095	1.447.408	4.450.292

2.2 Onderwijs en Arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

We willen de tekorten op de arbeidsmarkt aanpakken. Volgens de prognoses kampt de Achterhoek met een jaarlijks tekort van 1.500 - 2.000 arbeidskrachten. De Arbeidskracht Analyse Achterhoek laat zien het hierbij vooral gaat om het hogere mbo-niveau en het hbo. Daarnaast is er behoefte aan ongeschoolde arbeidskrachten. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen. Tegelijkertijd zien we dat er nog altijd kandidaten zijn die lastig werk kunnen krijgen of behouden. We hebben in de Achterhoek te maken met ongeveer 14.000 mensen die we tot het 'ongekend talent' mogen rekenen. Dit zijn werklozen, semi-werklozen en mensen die (ongewenst) in deeltijd werken.

Het tekort kunnen we niet alleen opvangen met mensen uit de eigen regio. De aandacht gaat uit naar het aantrekken, binden en boeien van nieuwe en huidige arbeidskrachten. We positioneren onszelf als een sterke, innovatieve regio om te werken en te ontwikkelen.

We werken aan kansgelijkheid en een inclusieve arbeidsmarkt. In de Achterhoek kan iedereen die wil werken, waardig en passend werk doen. Bij het verkleinen van de mismatch kiezen we de komende jaren expliciet voor de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs. Het moet eenvoudiger worden om te kunnen om-, her-, en bijscholen binnen en tussen deze sectoren. We willen dat er, wat betreft de dienstverlening op het vlak van loopbaanvraagstukken gewerkt wordt vanuit een ontschotte dienstverlening. De vraag staat centraal, niet het systeem.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplanken Regio Deal

- Toekomstbestendige arbeidsmarkt
- Inclusieve arbeidsmarkt

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De grote lijn is de positionering van de Achterhoekse arbeidsmarkt. Hoe zorgen we dat we een aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn en blijven. Vanuit strategie naar aanpak; hoe en welke invloed kunnen we hebben op het regionale vraagstuk van werkgevers als werven, binden en boeien van medewerkers voor met name de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

In 2025 wordt de profilering van de Achterhoek opnieuw tegen het licht gehouden. Hiermee positioneren we ook de arbeidsmarkt opnieuw. Met deze keuze ontwikkelen we activiteiten voor de positionering. De grote uitdaging in het totale programma van Onderwijs en Arbeidsmarkt is het bereiken van de werkgevers en de werknemer/inwoner.

In 2025 worden er meerdere projecten voorbereid gericht op de arbeidsmarktkrapte, waaronder het project zorg voor Mekaar en de Flexpool wonen. Deze initiatieven zullen in 2026 verder uitgerold worden.

Talenten zijn benut

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren, faciliteren en ondersteunen een Leven Lang Ontwikkelen en Duurzame Inzetbaarheid van medewerkers, rekening houdend met kansengelijkheid. Enerzijds ligt hier een rol voor de werkgevers door in te zetten op een leercultuur in bedrijven en tussen sectoren. Anderzijds is het belangrijk dat werknemers proactief zijn in hun professionele ontwikkeling en de kansen pakken om flexibel te blijven en mee te kunnen bewegen met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Ook is er aandacht voor Loopbaan en Beroep binnen het VO om leerlingen kennis te laten maken met de kansen in onze regionale arbeidsmarkt.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

De kwartiermaker LLO levert in 2025 een gedegen Programma LLO op, inclusief begroting. Dit leidt naar een aanpak waarmee we de komende jaren een slag maken op het verbeteren van de leercultuur in de regio. Hierbij wordt nauw opgetrokken met de ontwikkelingen binnen het Regionaal Werkcentrum Achterhoek (RWC)

De transitieperiode van het Grensland College loopt tot eind 2026. In deze periode werkt men aan een toekomstbestendig financieringsmodel om HBO onderwijs in de Achterhoek te kunnen borgen. Eind 2026 is duidelijk hoe het project Servicepunt Techniek (SPT) duurzaam geborgd is in de samenwerking in de regio.

Vanuit het project Opijver komt er aanvullende planvorming ter bevordering van scholing richting MBO-1, MBO-2 en Ad opleidingen. De resultaten van de pilot inkomensval van werk naar werk zijn in 2026 bekend, zodat besloten kan worden of dit een vervolg kan krijgen.

Een inclusieve arbeidsmarkt

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. We werken vanuit de strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek langs vier lijnen. We brengen het onbenut arbeidspotentieel, dat momenteel geschat wordt op ongeveer 14.000 personen, in beeld. We zetten in op het vergroten van de digitale vaardigheden van inwoners zodat zij kunnen participeren op de werkvloer en in de samenleving, we bestrijden de laaggeletterdheid en we zetten in op het voorkomen van schooluitval onder jongeren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

Verwacht wordt dat in 2025/2026 de volgende projecten gaan starten:

- Project dempen inkomensval van werkloosheid naar werk
- Vervolg op het pilotproject snelle start Statushouders en Asielzoekers
- Project Onbenut Arbeidspotentieel.

Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking

Langs welke grote lijnen werken we hieraan

We zetten in op het pakken van kansen die er zijn om via grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking de uitdagingen binnen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. Dit door in gezamenlijkheid projecten en initiatieven van de grond te tillen.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

Tech.land: Naar verwachting wordt in 2025 een programmamanager aangesteld voor de aansluiting van de Achterhoek op Tech.land.

Vanuit de Arbeidsmarktregio is een verkenning gestart om een WIN (Work in NL) punt op te zetten. Deze informatiepunten helpen arbeidsmigranten bij vinden van de weg in NL. In samenwerking met SZW.

Gelrepect 2.0 loopt door. Hieronder vallen regionale en bovenregionale projecten.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) - Scholenmakelaar	01-01-2023	31-12-2026
Kleurrijke zorgverleners	01-01-2024	31-12-2026
Achterhoeks Talentenfonds Opijver 2024-2026	15-03-2024	31-01-2026
Femme Tech Achterhoek	01-01-2024	31-12-2026
Inclusieve Technologie Achterhoek (TINT)	15-09-2024	31-12-2026
Servicepunt Techniek Achterhoek/Liemers	01-01-2025	31-12-2026
Grensland 2.0 (in voorbereiding)	01-07-2025	31-12-2026

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	4.578.448	896.421	1.606.861	7.081.730

2.3 Mobiliteit en Bereikbaarheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

Een goede bereikbaarheid voor de Achterhoek, omdat dit een essentiële voorwaarde is om een aantrekkelijke (werk)regio te zijn voor werknemers, studenten, inwoners en toeristen. Maar ook om economisch te kunnen groeien en voor de leefbaarheid. Verder willen we goede (OV) verbindingen met Duitsland en duurzaam vervoer.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplank Regio Deal

- Publieke mobiliteitsaanpak

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

De infrastructuur is robuust en toegankelijk

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We zetten in op een robuust en goede toegankelijke infrastructuur. Dit betekent dat we ons inzetten voor een verkeersveilige en goed doorstromende N18, snelle (interregionale) fietsverbindingen en een goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We blijven inzetten op een lobby voor de corridoraanpak N18. Hier wordt de gebiedsinvesterings-agenda N18 voor gebruikt. Deze moet eind 2025 klaar zijn. Daarnaast zetten we in op realisatie van onderdelen van deze agenda, waaronder fietsverbindingen, onderdelen van het N18-tracé en mobiliteitshubs, waar deze verbindingen op aansluiten. We volgen de ontwikkelen op en rondom de A12 (doortrekken A15, onderhoud IJsselbruggen en KP Velperbroek) op de voet. We participeren actief in de betrokken werkgroep en ambtelijk en bestuurlijke overleggen. We zijn actief in de A12 Alliantie en A12 Slim Reizen om anders reizen op deze corridor te stimuleren. Verder blijven we lobbyen voor realisatie van de doorkoppeling van de treindiensten Winterswijk-Zutphen en Zutphen-Apeldoorn, wat een flinke tijdswinst (30 min) moet opleveren in beide richtingen.

De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren duurzaam woon-werkverkeer en werkverkeer. Hierbij hoort ook een robuuste en goed dekkende laadinfrastructuur om de verduurzaming te faciliteren. De grote lijn is om de modal shift en de bijbehorende gedragsverandering te stimuleren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

De werkgeversaanpak, oftewel: de inzet van mobiliteitsmakelaars wordt voortgezet om duurzaam woon-werkverkeer te stimuleren.

De logistiek makelaar wordt voortgezet om logistiek verkeer te verduurzamen. Onder meer door efficiënter en effectiever in en rondom de Achterhoek te bewegen en ondernemers te ondersteunen bij het aanschaffen van duurzaam logistieke vervoersmiddelen, dan wel andere vragen rondom verduurzaming van hun vervoer.

De werkgroep Duurzame Mobiliteit blijft actief. Hier komen alle vragen rondom het verduurzamen (elektrificeren) van de vervoersmiddelen, laadinfrastructurele opgaven in de regio en het helpen van ondernemers en gemeenten in hun specifieke opgaven aan bod.

Slimme vervoersvoorzieningen**Langs welke grote lijnen werken we hier aan**

We zetten ons hard in voor een goed dekkend Openbaar Vervoer-netwerk dat goed aansluit op andere (publieke) modaliteiten en faciliteiten. Hiermee proberen we een nieuwe vorm van Publieke Mobiliteit te creëren, waar alle vormen van (deel)vervoer en OV effectief en efficiënt op elkaar zijn aangesloten. Een stevige ruggengraat van trein en hoogwaardige buslijnen is een voorwaarde om tot een dekkend netwerk zonder witte vlekken te komen. Het realiseren van een dergelijk goed samenhangend systeem is pionierswerk. Wij zitten als Achterhoek in de landelijke koploper groep om dit met het Rijk en de provincie Gelderland de komende jaren verder uit te rollen en mee te experimenteren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken verder aan het uitvoeren van de diverse deelprogramma's van het Plan van Aanpak voor Publieke Mobiliteit, zoals in 2025 is vastgesteld. Hier zal met name de focus komen te liggen op infrastructurele opgaven zoals: mobiliteitshubs en onderzoek en realisatie van (onderdelen van) fietsverbindingen.

We zetten in op het realiseren van deelmobiliteit/deelvervoer bij werkgevers om duurzaam woon-werk verkeer te stimuleren.

Daarnaast starten we met een pilot van Arriva voor het inzetten van flexibele buslijnen (het "Agile" principe), waar flexibele haltes worden gevormd op reguliere lijnen, die alleen per aanvraag worden aangedaan. Indien de bus overvraagd wordt en de aansluiting op de trein dreigt te missen, dan wordt daar alternatief vervoer ingeschakeld in de vorm van een ZOOV-bus.

Met deze integrale benadering van OV, doelgroepenvervoer en deelmobiliteit, oftewel: Publiek Vervoer/Publieke Mobiliteit wordt in de Achterhoek geëxperimenteerd. De Achterhoek fungeert hiermee als koploper in de Landelijke Publieke Mobiliteit koplopersgroep.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Invulling taken ADC door ZOOV 2022-2024	01-01-2022	31-12-2025
Procesbegeleiding Achterhoekse MaaS-aanpak 2023-2025	31-12-2022	31-05-2025
Gebiedsgerichte corridoruitwerking N18	16-09-2024	31-01-2025
Slimme en schone mobiliteit Achterhoek	01-01-2025	31-12-2025

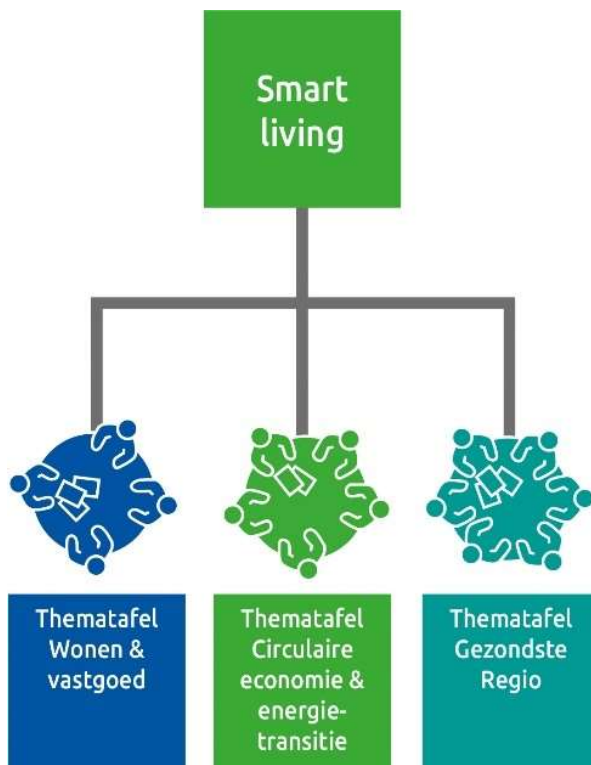
Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	921.335	0	278.375	1.199.710

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en Vastgoed, Circulaire economie en Energietransitie en de Gezondste Regio. Per Thematafel wordt weergegeven wat onze ambitie is voor 2030 en welke doelen en streefwaarden daar bij horen. Vervolgens wordt de aanpak voor het begrotingsjaar 2026 beschreven en wordt inzicht gegeven in de (lopende) projecten. Dit is niet uitputtend, gedurende het lopende jaar zullen nieuwe projecten worden ontwikkeld en worden toegevoegd. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en Vastgoed

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

We willen een gezonde woningmarkt met een normale spanning: dus met voldoende toegankelijkheid voor alle doelgroepen en een gedifferentieerd aanbod, passend bij de vraag. Dat betekent dat er in voldoende mate betaalbare woningen zijn en voldoende woon-zorgvoorzieningen die nodig zijn voor de sterk groeiende groep senioren. Bij de ontwikkeling van woningen worden verschillende innovatie woonvormen en bouwaanpakken toegepast. Leegstand is alleen nog maar in de vorm van frictieleegstand aan de orde.

De woningvoorraad die bij een dergelijke markt past, is toekomstbestendig. Dit houdt in dat deze in aanzienlijke mate energiezuiniger is gemaakt. Daar waar mogelijk zijn woningen meer levensloopbestendig gemaakt.

Wonen staat niet op zich maar kent een interactie met de directe omgeving. Daarom is het van belang wonen te verbinden met voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van werk, mobiliteit, landschap, maatschappelijke voorzieningen en recreatie. Bij de ontwikkeling en herstructurering van woonfuncties is aandacht voor leefbaarheidsfactoren als veiligheid en sociale cohesie binnen wijken. Daarnaast zal de bebouwde omgeving meer klimaatadaptief en volgens de principes van circulariteit ingevuld moeten worden.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplanken Regio Deal

- Bouwen naar Achterhoekse identiteit
- Innovatieve woningbouw

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

Voldoende nieuwe betaalbare woningen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Regionale Woonagenda en de Woondeal hebben we duidelijke afspraken gemaakt over het aandeel betaalbare woningen. We stimuleren conceptuele woningbouw voor de realisatie hiervan, alsmede grondpolitiek en gerichte handhaving en beleid om betaalbare woningen ook in de toekomst betaalbaar te houden.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

Door het project Samen Betaalbaar Bouwen bouwen we vanaf 2026 minimaal 10% van de nieuwbouw voor starters. Deze woningen kosten maximaal € 270.000 (prijspeil 2025). In dit project werken alle partijen (3-O) samen om te komen tot deze aantallen.

De bestaande woningvoorraad is toekomstbestendig

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Terwijl de woningcorporaties hun eigen duurzaamheidsplannen uitvoeren, richten wij ons vooral op de grote particuliere woningmarkt. Met Energieloket Achterhoek zetten we ons in om particulieren te activeren en te helpen hun woning te verduurzamen. Dit geven we onder meer vorm in de aanpak One Stop Shop, waarmee wordt toegewerkt naar een integrale ontzorgaanpak voor woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning. Daarnaast werken we aan een visie op wonen, welzijn en zorg. Deze geeft richting aan de stappen die we willen zetten om te zorgen dat we in de Achterhoek passende woningen kunnen bieden in een gezonde en vitale leefomgeving met de nodige zorg en ondersteuning.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We investeren in bestaande panden in het buitengebied. We leggen extra focus op vrijgekomen agrarische bebouwing. Daarbij investeren we in (biobased) verduurzaming van bestaande bebouwing, zowel voor de koop- als de huurwoningen. Dit door nauwe samenwerking tussen de betrokken partijen. One stop shop wordt volledige benut en zorgt voor een grote verduurzamingslag in de regio.

Versnelling woningbouw

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Regionale Woonagenda is een tienpuntenplan gepresenteerd gebaseerd op de aanpak 'Van dromen naar doen'. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het aanpakken van de capaciteitsproblemen, versnellen en vereenvoudigen van procedures en het verbeteren van het netwerk van bouwers en ambtenaren in de regio.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

In 2025 zijn in regiobrede sessies van Samen Sneller Bouwen actielijnen vastgesteld en is de samenwerking versterkt. Het netwerk weet elkaar beter te vinden bij het komen tot concrete projecten en daarbuiten. Deze acties worden in 2026 verder opgepakt in 3-O verband. Hierbij kan gedacht worden aan versimpeling van het proces, brede kennisdeling en gezamenlijke bundeling van krachten. Via de regionale versnellingstafel bespreken we concrete knelpunten en lossen deze gezamenlijk met Rijk en provincie op.

De flexpool is opgestart. Er is een gezamenlijk loket voor projecten op gebied van woningbouw/woningsplitsing. Er worden twee keer per jaar Samen Sneller bouwen sessies georganiseerd.

Ontwikkelen en realiseren van innovatieve en duurzame manieren van bouwen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We richten ons op toekomstbestendig bouwen. Dit door Biobased Bouwen en innovatieve woningbouw te stimuleren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

Toekomstbestendig bouwen is breed verankerd in de regio. In 2025 wordt bestuurlijk een plan van aanpak voor Toekomstbestendig bouwen vastgesteld. De acties die hieruit komen worden in 2026 uitgevoerd.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
PilotTransformatievisie Oudestraat Neede 2030	01-01-2020	30-06-2025
Centrumvisie Dinxperlo	18-03-2021	31-12-2025
Dorpshart Wehl	06-03-2021	31-12-2026
Groenlo, een vitaal centrum voor onze inwoners	01-10-2021	31-12-2025
Woondeal proces en uitvoering	01-01-2024	31-12-2027
Woondeal flexpools	01-01-2024	31-12-2025
One Stop Shop Achterhoek	01-01-2022	31-12-2025
Flexwonen in de Achterhoek	01-01-2022	31-12-2025
Gebied zoekt ondernemende bewoners	01-01-2025	31-12-2026
Gebiedsontwikkeling Gendringen	01-09-2022	31-12-2026
Volkshuisvestingsfonds	08-07-2021	31-12-2031

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	19.372.301	134.947	807.400	20.314.648

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Circulariteit heeft een belangrijke plek gekregen in de Achterhoek. Essentieel is de transitie naar hernieuwbare grondstoffen, biomassa wordt in de kringlooplandbouw, in het voedselsysteem en voor bouw en infra optimaal benut. Uiterlijk in 2050 is de regio energieneutraal. We maken de Achterhoek klaar voor een duurzame toekomst en groeien uit tot de schoonste regio van het land. In de transitie naar een duurzaam schone regio worden hernieuwbare grondstoffen gebruikt, (bouw)materialen hergebruikt en door minder emissies kan de biodiversiteit herstellen. We willen in 2030 een reductie van 50% van de primaire grondstoffen realiseren t.o.v. 2010. We willen koploper blijven in het realiseren van een kringlooplandbouw, en werken aan de transitie in de hele keten om te komen tot een duurzaam voedselsysteem. Door hoogwaardig benutten van grondstoffen en recycling van reststromen zijn er minder emissies en creëren we ruimte voor meer biodiversiteit.

Te bereiken maatschappelijk effect

Springplanken Regio Deal

- Slimme energiegemeenschappen
- Toekomstige landbouw & duurz. voedselsystemen
- Biobased Achterhoek

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

Oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en zelfvoorzienend zijn

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We spelen in op de verschuiving in de energievoorziening, onder andere door duurzaam opwekken van energie en oplossingen te zoeken voor netcongestie. Hiervoor werken we aan bewustwording, brengen we onderdelen van het energiesysteem in kaart en ontwikkelen we oplossingsrichtingen waaronder nieuwe samenwerkingsvormen, (decentrale) technische oplossingen en nieuwe verdienmodellen.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

De Kansenkaart Slimme Energiegemeenschappen voor Achterhoekse bedrijven en bedrijventerreinen werken we regionaal uit. We pakken dit op samen met DOA (Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek) en gemeenten, en we schalen oplossingen uit eerdere projecten op. We zetten verschillende maatregelen in, collectief, delen van energievoorzieningen (zoals duurzame opwek en opslag) en energiemanagement (o.a. achter de meter). We verkennen koppelkansen met lokaal (flex-)vermogen (bijv. laadinfra, grootschalige opwek).

De Kadernota Energie wordt uitgewerkt om (Regio Deal) energie aanvragen te beoordelen.

De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We werken aan toekomstbestendige landbouw en een duurzaam voedselsysteem in de Achterhoek. We hanteren een integrale benadering van bedrijfssystemen voor kringlooplandbouw voor (melk)veehouderij en akkerbouw. Europese en nationale doelen op gebied van water, natuur en klimaat leiden tot veranderingen in het landelijk gebied. Daarom wordt gewerkt op bedrijfs-, bedrijfssysteem- en gebiedsniveau met een grote en diverse groep boeren, regionale boerenorganisaties en andere stakeholders. Een belangrijke lijn is *experimenteerregio Achterhoek*; een werkwijze om innovatiegericht én met boeren van 'onderop' samen te werken, om praktijkgerichte kennis en ervaring in te zetten voor (nieuw) beleid en wet- en regelgeving.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

In samenwerking met Twente vervolgen we de gezamenlijk Fieldlab Achterhoek als zogenoemde Experimenteerlocatie Oost. De Achterhoekse samenwerking versterken we door een gezamenlijke stichting met vier boerenorganisaties en -netwerken (VALA, VK-Oost, Stichting Biomassa en De Innovatie Coöperatie), als Agrarisch Netwerk Achterhoek. Het Achterhoeks wenkend perspectief wordt uitgewerkt met regionale partijen voor strategieën, projecten/programma's en organiseren van de daarvoor benodigde middelen voor een toekomstbestendige landbouw. Het lopende onderzoek naar CO₂-vastlegging/borging en verwaarding wordt voortgezet, evenals het project emissiereductie (melk-)stalsystemen. We verkennen de gebiedsgerichte aanpak en doorwerking van maatregelen onder anderen ten behoeve van water bodem systeem, natuur en klimaat.

Gebruik (hernieuwbare) grondstoffen in bouw en infra & efficiënter gebruik van (primaire) grondstoffen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We willen in aansluiting op de Rijksdoelen in 2030 het gebruik van eindige grondstoffen halveren. Hiervoor zetten we in op het stimuleren van circulair werken door vergroten van de bewustwording en kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het stimuleren van circulariteit door toepassen van nieuwe werkwijzen. We werken aan het monitoren van de voortgang van de transitie naar een circulaire economie in de Achterhoek. We zetten in op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen door minder en andere (hernieuwbare) grondstoffen te gebruiken en hergebruik van materialen en producten in onder andere de bouw en infra.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken een regionale aanpak uit voor onder anderen toekomstbestendig bouwen en infra, met aandacht voor stimuleren, aanjagen en veranderingen in organisaties. Daarvoor zetten we kennistafels in voor (hergebruik) grondstoffen, innovatie en proeftuinen, inkoop en opdrachtgeverschap. Het kader voor toekomstbestendig bouwen wordt uitgewerkt tot een regionaal programma. Dat volgende jaren wordt uitgevoerd op basis van de standaarden en ambities voor toekomstbestendig bouwen.

Reductie CO₂ en stikstof en toename biodiversiteit

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We richten ons op bewustwording, kennisuitwisseling, aanjagen en versnellen van emissiereductie door innovaties en toepassen van nieuwe producten, processen en technieken. We stimuleren circulair werken waardoor (CO₂-) uitstoot wordt gereduceerd. Afname van emissies draagt bij aan herstel biodiversiteit. Voor biodiversiteit inventariseren en verbinden we lokale, regionale en provinciale aanpakken voor verbetering van de biodiversiteit op drie terreinen: agrarische gronden, overig buitengebied en binnen de bebouwde kom.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We gaan een regionaal plan uitwerken waarbij wordt voortgebouwd op bestaande goede voorbeelden en het samenbrengen van de verschillende projecten, die als aanjagers voor herstel van biodiversiteit kunnen dienen. Onderdeel is kennisuitwisseling en (onderdelen van) goede praktijk delen. De thema's worden medio 2025 gezamenlijk bepaald, en vervolgens worden middelen voor uitvoering gezocht. De inzet is vooral gericht op meer-/langjarige aanpak, aanvullend op aanleg van (landschaps-)elementen.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Ontwikkeling concept halvering stikstofemissie melkstal	01-06-2022	31-12-2025
Stimuleren energietransitie agrarisch Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
Slimme energiesystemen Achterhoek	01-10-2023	31-07-2025
Achterhoek Groen, Natuurlijk!	01-10-2024	30-06-2025
Agro Innovatiemakelaar 2025-2027	01-01-2025	31-12-2027

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	1.805.379	0	242.181	2.047.560

3.3 Gezondste Regio

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

We richten ons op vernieuwing en verbetering binnen de gezondheidszorg en welzijnssector, zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners waar mogelijk kan toenemen. We streven ernaar dat mensen zo lang mogelijk zelf regie kunnen voeren over hun eigen gezondheid en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.

We hanteren twee pijlers: preventie en zorginnovatie. Door te investeren in preventie worden we in de Achterhoek gezonder en kunnen we de belasting op de zorg verminderen. Door een gezonde leefstijl zal op de lange termijn minder zorg nodig zijn. Daarnaast biedt zorginnovatie de mogelijkheid voor slimme oplossingen zodat alle inwoners van de Achterhoek goede, toegankelijke en betaalbare zorg kunnen blijven ontvangen, ook in 2030. We willen werken vanuit een nieuwe visie op anders oud(er) worden in relatie tot wonen en daarmee ook een andere kijk op de rol van het bestaande zorgaanbod in combinatie met wonen. Daarnaast werken we aan innovatie van het gezondheidssysteem, onder de noemer Achterhoek Gezond.

We zetten samen met onze partners in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren en om te voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplank Regio Deal

- Gezondheid voorop

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

Betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De regionale ambities vanuit De Gezondste Regio vallen voor een belangrijk deel samen in de regionale uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiervoor is in 2023 het regioplan De Gezondste Regio vastgesteld. Het regioplan bevat prioritaire opgaven en is te beschouwen als het gezamenlijke kader. Vanuit dit plan werken we nu aan concrete transformaties, plannen en projecten voor de regio. Thematisch is het regioplan De Gezondste Regio opgedeeld in vier hoofdthema's. Vanuit deze thema's werken we in de regio samen aan een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten. De thema's in de Achterhoek zijn (1) Gezond Leven en Preventie, (2) Veerkrachtig Ouder Worden, (3) Mentaal Gezond en (4) Prettig Werken in Zorg en Welzijn. Daarnaast zijn er drie dwarsverbanden die binnen alle thema's hun uitwerking hebben: (1) Digitalisering en Technologie, (2) Toekomstbesteding Zorglandschap en (3) Samenwerking.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We volgen drie hoofdlijnen:

1. We volgen de landelijke ontwikkelingen rondom het Integraal Zorgakkoord dat loopt tot eind 2026. En nieuw of aanvullend akkoord biedt kansen voor de Achterhoek en zal ook inzet vragen van regio's. Daarnaast zal de landelijke lijn invloed hebben op het 'toekomstbestendig zorglandschap' en voorzieningen in de Achterhoek.
2. De uitvoeringsstructuur vanuit het Regioplan De Gezondste Regio willen we borgen in de regio. We werken aan een gezamenlijke perspectief en organisatiestructuur met voldoende uitvoeringskracht.
3. Wij zijn gezamenlijk aan de slag op de hierboven genoemde thema's, onder andere door de uitvoering van de regionale transformatieplannen.

De gezondste regio door preventie en innovatie**Langs welke grote lijnen werken we hier aan**

Preventie en innovatie zijn belangrijk om er voor te zorgen dat we in de Achterhoek onze centrale ambitie halen: Wij willen dat Achterhoekers gezond zijn en daarover zelf de regie hebben. Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend, niet ziekte en behandeling. Daarom stimuleren we projecten die gericht zijn op preventie en innovatie. In de regionale uitwerking van het IZA is dit enerzijds ondergebracht in het hoofdthema 'Gezond Leven en Preventie' en anderzijds in het dwarsverband "Digitalisering en Technologie".

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We focussen sterker op innovatie. Deze focus kent twee hoofdcomponenten.

1. Technologische innovatie, zoals datagedreven werken, digitalisering en de inzet van zorgtechnologie. Hierbij gaat het regionaal bijvoorbeeld over het opschalen van lokale succesvolle pilots met de inzet van zorgtechnologie. Dit doen we samen met partners in zorg en welzijn en regionale partners zoals TZA Achterhoek.
2. Sociale innovatie geeft ons een perspectief in Achterhoek waarbij we de leefbaarheid op orde houden en de druk op de zorg niet vergroten. Wij richten ons op de ondersteuning van zorgcorporaties en andere nieuwe en innovatie samenwerkingsvormen tussen samenlevingen (kernen, buurten), gemeenten en zorgorganisaties. We bevorderen het regionaal leren en zorgen voor voldoende experimenteerruimte.

Achterhoekers zijn zelf langer verantwoordelijk voor hun gezondheid**Langs welke grote lijnen werken we hier aan**

Het zelf langer verantwoordelijk zijn voor je gezondheid gaat om het versterken van de eigen regie van de Achterhoekers. Die eigen regie komt terug in de eerste 3 thema's van de regionale uitwerking van het IZA: Gezond Leven en Preventie, Veerkrachtig Ouder Worden en Mentaal Gezond. Dit door in te zetten op eigen verantwoordelijkheid en daar de Achterhoekers in te begeleiden.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We bouwen verder aan succesvolle initiatieven en campagnes, zoals Praat vandaag over Morgen. Belangrijk hierbij is om een duidelijke regionale strategie en aanpak te hebben, maar lokale partners voldoende ruimte te geven aan eigen inkleuring. Hierbij sluiten we aan bij de communicatiestrategie vanuit het Regioplan De Gezondste Regio die gezamenlijk wordt ontwikkeld door partijen uit de regio.

Projecten Gezondste Regio

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Praat vandaag over morgen	01-05-2024	31-12-2025
Zorg voor mekaar	01-01-2025	31-12-2027
Zorgcorporatie Mariënveld (in voorbereiding)	01-04-2025	31-03-2028
Fit veur altied (in voorbereiding)	01-04-2025	01-10-2028

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	797.340	638.437	0	1.435.777

Programma 4

Bedrijfsvoering en rente

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Te bereiken effect

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Prestatie-/resultaatafspraken per activiteit Regio Achterhoek

Voor de activiteiten die Regio Achterhoek uitvoert gelden de volgende afspraken voor 2026:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht
Algemeen financieel beleid	• Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid) • Continu verbeteren van de beleidscyclus • Adequate bedrijfsvoering • Uitvoeren van interne controles • Verantwoording van de uitgaven
Treasury	Beheren van de financiële middelen

Wat mag het kosten?

Begroting Regio Achterhoek (deel 2) Programma 4: Bedrijfsvoering en rente	R 2024	B 2025	B 2026
Lasten (A)	1.036.000	756.000	415.000
Baten derden (B)	1.058.000	751.000	401.000
Subtotaal (B-A)	22.000	-5.000	-14.000
Bijdragen gemeenten (C)	-	-	245.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	22.000	-5.000	231.000
Ottrekkingen reserves	-	5.000	5.000
Toevoegingen reserves	-	-	-236.000
Resultaat	22.000	0	0

Toelichting

De bijdragen gemeenten betreffen de kosten voor bedrijfsvoering (€ 395.000) minus een structurele dekking vanuit de rente (€ 150.000). Deze bedragen worden vanaf 2026 rechtstreeks vanuit dit programma berekend en niet meer via een interne overboeking naar programma 1 doorbelast.

De kosten voor bedrijfsvoering betreffen de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting. Van deze kosten is een bedrag van € 400.000 overhead en € 15.000 rentelasten. Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en het taakveldenoverzicht in de bijlagen.

De onttrekking aan de reserves (€ 5.000) betreft een onttrekking aan de reserve onderhoud huisvesting voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten. De toevoeging aan de reserves (€ 236.000) betreft de toevoeging van het saldo rente aan de egalisatiereserve rente.

Deel 2

Beleidsbegroting

Paragrafen

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van Regio Achterhoek.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van juli 2024 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is besloten (AB 17 december 2021) dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt berekend op basis van een weerstandsratio van $1,4 \times$ de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 494.000. De maximale omvang voor het weerstandsvermogen is dan $1,4 \times € 494.000 = € 691.000$.

Een surplus wordt uitbetaald als het weerstandsvermogen boven dit bedrag uitkomt. Dit wordt jaarlijks bepaald bij het vaststellen van de begroting en wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld, rekening houdend met de effecten van inmiddels genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

Per 31 december	2025	2026	2027	2028	2029
Vrij besteedbaar deel alg. reserve	392.000	392.000	392.000	392.000	392.000
Stille reserves	memorie	memorie	memorie	memorie	memorie
Onvoorzien	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000

Op basis van het verhoogde risicoprofiel bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 494.000. Door de hogere risico's daalt de weerstandsratio onder de 1,0 en daarom wordt voorgesteld de algemene reserve met € 100.000 te verhogen, zodat de ratio weer voldoende wordt. De beschikbare weerstandscapaciteit blijft onder het maximaal toegestane bedrag.

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij Regio Achterhoek in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 7 meest belangrijke risico's staan hierna genoemd. Vanaf 2026 zijn structurele inkomsten uit subsidies opgenomen. Subsidies zijn vaak meerjarig, maar niet structureel. Vanwege het verhoogde risicoprofiel zal de beschikbare weerstandscapaciteit verhoogd moeten worden.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. middelen bevolkingsdaling); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en het vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade. Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Structuur met Achterhoek Raad, Board en Thematafels met 30 samenwerking voor besluitvorming over projecten.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 250.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgeld.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten.	Laag	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 23.000 per jaar (<i>gebaseerd op primaire begroting</i>).	Realistisch begroten op basis van indexcijfers uit de september circulaire (AB 15-12-2021).
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoopisen of verantwoordingeisen.	Laag	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 31.000 (<i>gebaseerd op jaarrekening</i>).	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Streng interne controle op van de stukken conform eisen subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Middel	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 118.000 per jaar.	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.
Beëindiging project met structurele projectformatie	Laag	Eén medewerker is gemiddeld 0,78 fte en kost € 92.000 per jaar.	Tijdig op sturen bij naderen einde projecttermijn.
Minder inkomsten uit subsidies. Subsidies zijn vaak meerjarig maar niet structureel. In de begroting is een structureel bedrag opgenomen.	Middel	Gerekend wordt met een gemiddeld bedrag van € 100.000 per jaar.	Tijdig op sturen bij naderen einde subsidieperiode van de diverse subsidies.

Het maximale risicobedrag bedraagt € 1.491.000. De genoemde risico's zullen niet tegelijk en ook niet in hun maximale omvang optreden. Om te bepalen welke weerstandscapaciteit benodigd is worden kans, frequentie en risicobedrag tegen elkaar afgezet. Hieruit komt een benodigde weerstandscapaciteit van € 494.000. Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit (begroting 2026 € 400.000). De relatie wordt uitgedrukt in een ratio, waarbij normaliter gestreefd moet worden naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0 (voldoende). Zie de beoordelingstabel op de volgende pagina. De ratio weerstandsvermogen is voor 2026 € 400.000 / € 494.000 = 0,8 (matig). Oorzaak hiervan is het verhoogde risicoprofiel. Voorgesteld wordt om de algemene reserve met € 100.000 te verhogen, zodat de ratio weer 1,0 en daarmee voldoende wordt.

Beoordelingstabel:

Categorie	Ratio weerstandsvormogen	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Overige risico's

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In januari 2021 heeft de Regio een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio gestuit.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV is voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2024	Begroting 2025 primaire	Begroting 2025 bijgesteld	Begroting 2026
Netto schuldquote (zie I)	-109%	-122%	-126%	-147%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-122%	-138%	-136%	-160%
Solvabiliteitsratio (zie II)	23%	26%	23%	36%
Structurele exploitatieruimte (zie III)	0,24%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

Kengetallen meerjarenbegroting:	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Netto schuldquote (zie I)	-97%	-70%	-64%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-110%	-84%	-40%
Solvabiliteitsratio (zie II)	35%	38%	32%
Structurele exploitatieruimte (zie III)	0%	0%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

- I De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij Regio Achterhoek het geval. Omdat de door derden bekleemde middelen komende jaren worden uitgegeven wordt de schuldquote minder negatief.
- II De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Regio Achterhoek in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. Dit percentage blijft redelijk constant.
- III De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van Regio Achterhoek geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De omvang van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve is voor 31 december 2029 begroot op € 392.000. De begrote beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2029 bedraagt € 400.000. Door het verhoogde risicoprofiel is de weerstandsratio matig en daarom wordt voorgesteld € 100.000 toe te voegen aan de algemene reserve. De weerstandsratio is dan weer voldoende. Het geformuleerde plafond voor het weerstandsvermogen is vastgesteld op € 691.000. Er is dus geen sprake van een surplus van de algemene reserve.

De Regio heeft geen risico-dossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid van Regio Achterhoek. In de financieringsparagraaf (ook wel treasuryparagraaf) komen achtereenvolgens aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor Regio Achterhoek zijn vastgelegd in:

- Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek (2023)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2024)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasury-activiteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtoollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken, mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). Regio Achterhoek heeft geen geldleningen lopen in 2026. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor Regio Achterhoek bedraagt voor 2026 € 322.000 ($8,2\% * € 3.926.000$). Regio Achterhoek heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2026	
Externe rentelasten over korte en lange financiering		-15.000
Externe rentebaten		401.000
Saldo rentelasten en rentebaten		386.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	
entebaten projecten (+)	0	
		0
Rente over eigen vermogen	0	
Rente over voorzieningen	0	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		0
Renteresultaat op taakveld Treasury (rentebaat)		386.000

2.1.2 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meertoegestaan.

Onderstaande tabel geeft de liquiditeitsplanning weer:

Stand 1/1 (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Liquide middelen begin	24.216	13.813	8.721	5.162
Ontvangsten	4.190	4.990	3.106	3.725
Uitgaven	14.593	10.082	6.665	3.400
Liquide middelen eind	13.813	8.721	5.162	5.487

Bij het verloop van de liquiditeitsplanning is een inschatting gemaakt van de inzet van het investeringsfonds en de resterende provinciale gebiedsopgaven middelen als cofinanciering voor projecten en zijn de te ontvangen middelen van de Regiodeal opgenomen en een inschatting van de inzet hiervan.

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd. Regio Achterhoek heeft momenteel geen geldleningen aangetrokken.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 31/12 (x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Investerings (bestaand)	-	-	-	-	-
Ambtenarenhypotheken	455	450	444	444	227
Vervangingsinvesteringen (MJR)	-	-	-	-	-
Nieuw beleid	-	-	-	-	-
Te financieren activa (A)	455	450	444	444	227
Reserves	6.041	5.648	3.761	2.693	2.326
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Geldleningen	-	-	-	-	-
Financieringsmiddelen (B)	6.041	5.648	3.761	2.693	2.326
Financieringstekort (A-B)					
Financieringsoverschot (B-A)	5.586	5.198	3.317	2.249	2.099

Uit de tabel blijkt voor de komende jaren dat de activa uit ambtenarenhypotheken bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, bestaande hypotheken lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen zullen met name worden gebruikt als cofinanciering voor projecten.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op het totaal van uitstaande hypotheken tegen een rentepercentage van maximaal 4% (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt. De financiering geschiedt namelijk nu nog door middel van interne financiering. Als zicht is op de inzet van de eigen reserves (m.n. investeringsfonds) ontstaat een maximale financieringsbehoefte van € 460.000 (stand hypotheken per 31-12-2024).

2.3 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat Regio Achterhoek bij ongewijzigde voortzetting van het (financierings-) beleid geen risico loopt. Door de vele aflossingen op hypotheken de afgelopen jaren, wordt het eventueel te financieren bedrag steeds lager (maximaal € 460.000).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voorop. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het algemeen bestuur heeft hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Bedrijfsvoering

Planning & control en administratie

De financiële werkzaamheden bestaan uit het opstellen en bewaken van de begroting, de jaarrekening, (bestuurs-)rapportages, interne controle, verordeningen, externe contacten, inbreng van financiële expertise bij projecten en het voeren van de financiële administratie.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie is een contract afgesloten met gemeente Doetinchem en voor personeelsbeleid met gemeente Winterswijk. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basis hardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) komen voor rekening van Regio Achterhoek.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgt de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, de secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestaan uit het duurzaam bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. Er wordt gewerkt met een digitaal archief in OneGov. De aangewezen medewerkers zijn daarbij verantwoordelijk voor een juiste en volledige archivering. Technische ondersteuning wordt vanuit de gemeente Doetinchem gegeven.

3.2 Doelmatig en doeltreffend beleid

In de verordening "onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Regio Achterhoek 2023" is opgenomen dat het dagelijks bestuur aan de hand van door hem onderzochte risico's in de bedrijfsvoering in de begroting jaarlijks óf en ten aanzien van welke organisatieonderdelen, taken of projecten onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur zal worden gedaan. Op dit moment zijn er geen risico's in beeld die aanleiding geven voor een onderzoek.

3.3 Rechtmatigheid

Het dagelijks bestuur was al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid, maar tot 2023 was het de accountant die hierover verslag uitbracht aan het algemeen bestuur. Vanaf 2023 moet het dagelijks bestuur zelf een rechtmatigheidsverantwoording opstellen die opgenomen wordt in de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: Begrotingscriterium, Voorwaardencriterium en het Misbruik en oneigenlijk gebruik.

Om als bestuur verantwoording te kunnen afleggen is een intern controleplan opgesteld en vastgesteld (AB 10 maart 2021). Het interne controleplan maakt inzichtelijk welke processen onderdeel van de interne controle uitmaken en wat de diepgang van de interne controlewerkzaamheden zijn. Deze controlewerkzaamheden worden gedurende het begrotingsjaar uitgevoerd.

3.4 Nadere toelichting bedrijfsvoering en formatie

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting 2025	Begroting 2026
Personeelskosten	2.442.000	2.261.000
Personeel in fte (incl. projecten)	23,42	21,31
Inhuur derden	30.000	28.000
Huisvestingskosten	53.000	52.000
Automatiseringskosten (incl. printer)	76.000	73.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	19.000	17.000
Accountantskosten	13.000	14.000

3.5 Beleidsindicatoren

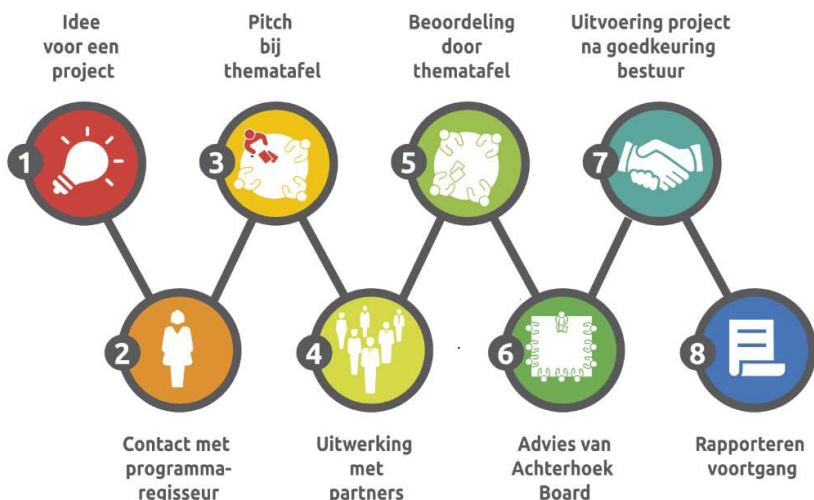
Op 1 april 2018 is de Regeling Beleidsindicatoren vastgesteld. De volgende beleidsindicatoren zijn van toepassing. De indicatoren worden berekend op basis van het aantal inwoners over de gehele regio, ofwel 303.293 inwoners.

Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	0,07 fte
Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,09 fte
Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 1,15 per inwoner
Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	€ 28.000, ofwel 1,2%
Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	10%

4 Paragraaf subsidies

Subsidiemogelijkheden voor projecten

In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal worden gebruikt voor subsidies. Afhankelijk van de soort subsidie die er wordt aangevraagd voor een project zal er een bijpassende route worden doorlopen voor toekenning van de subsidie. Projectideeën kunnen via de Thematafels worden aangedragen.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een Thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met ook een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De Thematafel leidt bij positief advies het projectvoorstel door naar de Achterhoek Board. Hierin wordt ook aangegeven op welke subsidiemogelijkheden een beroep wordt gedaan. Is de Achterhoek Board positief, dat wordt het voorstel voorgelegd aan het algemeen/dagelijks bestuur. Indien er middelen gevraagd worden uit het investeringsfonds dan is het aan het algemeen bestuur om hier een besluit over te nemen.

Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projecttrekkers. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering. Verantwoording vindt door de uitvoerende partner plaats op basis van de afgegeven subsidiebeschikking. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's. Niet alle uitgaven lopen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek.

In deze paragraaf worden de verschillende subsidiestromen nader toegelicht. De projecten zelf worden per thema benoemd in de programma's Smart Economy en Smart Living.

4.1 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor vijf gebiedsopgaven, waaronder de Achterhoek. Deze middelen zijn of worden toegekend aan projecten. Via een bulkbeschikking (2021) heeft de provincie 7,2 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2026 zijn ingezet. Daarnaast heeft de provincie in 2025 2 miljoen euro beschikt voor cofinanciering van Regiodeal II. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2028 zijn ingezet.

De middelen vanuit de Gebiedsopgave worden ingezet als cofinanciering voor projecten. Projecten komen vanuit het veld. De projecten worden inhoudelijk en financieel kortgesloten met de Thematafel en de provincie en voorgelegd aan de Achterhoek Board. Het dagelijks bestuur neemt uiteindelijk een besluit op basis van het advies van de Achterhoek Board. Regio Achterhoek beschikt de projecten door aan de aanvrager.

4.2 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is hoofdzakelijk gevoed met beschikbare incidentele middelen. Ook droeg de provincie sinds 2018 vanuit de gebiedsopgave middelen aan het investeringsfonds van 8RHK ambassadeurs. Deze afspraken liepen tot en met 2023. Vanaf 2024 draagt de Provincie niet meer bij aan het investeringsfonds. Tot slot wordt het fonds – zoals afgesproken in de Achterhoek Werkt Door 2.0 en vastgelegd in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023– zo mogelijk gevoed uit een voordelig jaarsaldo van Regio Achterhoek. Dit is maximaal 0,50 per inwoner per jaar (circa € 150.000). Jaarlijks wordt een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board (€ 90.000) en de Thematafels (€ 22.500 per Thematafel per jaar) en er is jaarlijks € 90.000 beschikbaar voor kleine initiatieven. De overige middelen worden ingezet als (co-) financiering voor projecten. Inzet van het investeringsfonds loopt via de begroting van Regio Achterhoek. Het algemeen bestuur besluit over de inzet van het investeringsfonds.

Verwachte ontwikkeling investeringsfonds:	2026	2027	2028	2029
Stand 1 januari	4.792.000	4.168.000	3.986.000	3.823.000
bij: toevoeging € 0,50 p.i.	152.000	152.000	152.000	152.000
af: kosten Board (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
af: kosten thematafels (jaarlijks vast te stellen werkbudgetten)	-135.000	-135.000	-135.000	-135.000
af: kosten initiatieven (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
af: projecten (waarover besluitvorming is geweest)	-461.000	-19.000	0	0
af: cofinanciering Regiodeal (€ 4 mln.)	pm	pm	pm	pm
Stand 31 december	4.168.000	3.986.000	3.823.000	3.660.000

De regio zet zich in om nieuwe Rijks en provinciale middelen binnen te halen. Het hebben van voldoende cofinanciering is daarbij noodzakelijk. Het investeringsfonds is daar belangrijk voor (gebleken). Het investeringsfonds is echter uitputtend en wordt nauwelijks gevoed, ook omdat de provincie niet meer bijdraagt hieraan. Het investeringsfonds zal ook voor ca 4 mln. worden ingezet als cofinanciering bij de nieuwe Regiodeal. Dit is nog niet in bovenstaande tabel verwerkt. Dit betekent dat in de toekomst meer cofinanciering nodig is van de partners c.q. het investeringsfonds aangevuld moet worden.

4.3 Regio Deal

De Regio Deal is een Rijksbijdrage. In 2024 is Regiodeal II toegekend voor € 25 miljoen. Projecten hebben voor de uitvoering de tijd tot eind 2028. In 2022 is de herijkte Visie 2030 in de Achterhoek Raad vastgesteld. Bij de herijking van de Visie hebben we ook een financiële doorvertaling van de ambities uit de Visie gemaakt. Dit is de basis voor gesprekken die we met het Rijk en provincie en in Europa voeren en voor gesprekken met investeerders zoals Oost NL. We zijn zo op zoek naar nieuwe financiële middelen om de doelen uit onze Visie te realiseren.

4.4 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2021-2027 een bedrag van ca. 465 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt staan beschreven in het samenwerkingsprogramma “INTERREG Deutschland-Nederland”.

Aanvragen kunnen bij Interreg worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven). Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken worden gesubsidieerd. De financiering van projecten bestaat altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of

provincies). De aanvragen worden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Interreg.

De zeven gemeentelijke Duitslandcoördinatoren hebben hierin een belangrijke rol. Zij acteren tussen de Euregio en de Thematafels om zo te komen tot nieuwe projecten die we in willen dienen.

Op dit moment is één aanvraag ingediend (EDL zie thematafel onderwijs en arbeidsmarkt). Overige projecten zijn nog niet concreet.

4.5 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek stelt subsidie beschikbaar voor lokale initiatieven en goede ideeën die de leefbaarheid op het platteland verbeteren. LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, buitengebied Doetinchem, Lochem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Voor de Leader periode van 2023-2027 is geld toegekend aan de Achterhoek. De Achterhoek krijgt hiermee € 1.028.190 EU middelen en € 153.461 provinciale middelen ter beschikking. Vorige periode was de Achterhoek het enige Leader-gebied in Gelderland, in de huidige periode zijn er 6 gebieden.

Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie.

In de vorige leaderperiode zijn 75 projecten uitgevoerd. Deze projecten zijn nader toegelicht in een projectenboek Leader Achterhoek op de site van leaderachterhoek.nl. Voor de nieuwe Leaderperiode zijn nog geen projecten beschikt op dit moment.

Deel 3

Financiële begroting

1. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Programma		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Smart Governance		4.567.000	4.342.000	3.511.000
Bedrijfsvoering en rente		1.036.000	756.000	415.000
TOTAAL LASTEN	A	5.603.000	5.098.000	3.926.000
Smart Governance		2.051.000	1.258.000	632.000
Bedrijfsvoering en rente		1.058.000	751.000	401.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	B	3.109.000	2.009.000	1.033.000
Smart Governance gemeenten		2.421.000	2.422.000	2.255.000
Bedrijfsvoering en rente		0	0	245.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN	C	2.421.000	2.422.000	2.500.000
SALDO BATEN EN LASTEN	C+B-A	-73.000	-667.000	-393.000
Onttrekkingen reserves		1.014.000	818.000	781.000
Toevoegingen reserves		-913.000	-151.000	-388.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES		101.000	667.000	393.000
GEREALISEERD RESULTAAT		28.000	0	0

2. MEERJARENRAMING 2026-2029

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Smart Governance	3.511.000	2.979.000	2.809.000	2.933.000
Bedrijfsvoering en rente	415.000	415.000	415.000	415.000
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten:</i>				
Salarissen en sociale lasten		109.000	113.000	118.000
Prijsindex		11.000	11.000	11.000
TOTAAL LASTEN	3.926.000	3.514.000	3.348.000	3.477.000
Smart Governance	632.000	542.000	271.000	271.000
Bedrijfsvoering en rente	401.000	266.000	187.000	156.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	1.033.000	808.000	458.000	427.000
Smart Governance	2.255.000	2.255.000	2.375.000	2.499.000
Bedrijfsvoering en rente	245.000	245.000	245.000	245.000
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten:</i>				
Gemeentelijke bijdrage		120.000	124.000	129.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN	2.500.000	2.620.000	2.744.000	2.873.000
SALDO BATEN EN LASTEN	-393.000	-86.000	-146.000	-177.000
Onttrekkingen reserves	781.000	339.000	320.000	329.000
Toevoegingen reserves	-388.000	-253.000	-174.000	-152.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES (- = toevoeging)	393.000	86.000	146.000	177.000
GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

Zie onderdeel 3.3 voor het incidentele deel van de baten en lasten.

3 Toelichting baten en lasten

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatiebegroting van Regio Achterhoek.

3.1 Algemene financiële beschouwing

3.1.1 Uitgangspunten programmabegroting 2026

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs hanteren we de volgende uitgangspunten:

- **Een structureel sluitende begroting**
Een structureel sluitende begroting is volgens de eisen van de Provincie een structurele dekking van het eerste jaar, of perspectief voor structurele dekking in het laatste jaar. Het algemeen bestuur heeft echter aangegeven een structureel sluitende begroting vanaf het eerste jaar tot en met het laatste jaar van de meerjarenraming te willen.
- **Realistisch begroten**
We hanteren voor de volgende uitgangspunten ten aanzien van specifieke kostenposten of inkomsten:
 - Indexeren volgens de afgesproken systematiek (AB 15 december 2021).
 - Loonkosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (loonvoet sector overheid zie tabel hieronder) inclusief nacalculatie van het voorlaatste begrotingsjaar.
 - Overige exploitatiekosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (overheidsconsumptie netto materieel zie tabel hieronder).
 - Renteopbrengsten: uitgaan van werkelijke renteopbrengsten en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egaliseringsreserve rente. We hanteren een rentebate van € 150.000 als structurele dekking. Dit bedrag is gebaseerd op de hoogte van de rente in het laatste jaar van de meerjarenraming. De maximale omvang van de egaliseringsreserve bedraagt € 450.000. Meeropbrengsten vloeien terug in het exploitatieresultaat.
 - In de begroting is een structurele opbrengst vanuit subsidies verwerkt van € 100.000. Meestal zijn subsidies wel meerjarig, maar niet structureel dus hier zit een verhoogd risicoprofiel dat we doorrekenen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Onderstaand de bijbehorende indexcijfers uit de septembercirculaires:

Indexcijfers	Loonindex			Prijnsindex Circulaire 2024
	Circulaire 2023	Circulaire 2024	Begroting 2026	
2025 nacalculatie	5,8%	4,7%	-1,1%	
2026		3,8%	3,8%	2,2%
Te hanteren index in begrotingsjaar 2026			2,7%	2,2%

Op basis van genoemde uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage € 78.319.

Specificatie absolute stijging	Totaal
Loonsom	65.934
Opleidingsbudget (1,5% van de loonsom)	989
Overige exploitatiekosten (huur, ICT, verzekering, etc.)	11.396
Totale stijging	78.319

3.1.2 Bijdrage per inwoner begroting 2026

De Regio begroting bevat de programma's Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. Alleen voor der programma Smart Governance en Bedrijfsvoering en Rente wordt een bijdrage van de gemeenten gevraagd in de organisatiekosten.

Bijdrage gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2025	2.421.686	8,01
Absolute stijging van de autonome kosten	78.319	0,23
Bijdrage van gemeenten 2026 bestaand beleid	2.500.005	8,24

Jaarlijks wordt een eventueel overschot bij de bestemming van het jaarresultaat toegevoegd aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2026 max € 151.646), zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023.

3.1.3 Projectbijdrage

De besluitvorming over financiële bijdragen aan projecten loopt via de Thematafels, Achterhoek Board en het algemeen/dagelijks bestuur. Besluitvorming over de inzet van het investeringsfonds is voorbehouden aan het algemeen bestuur. Projecten worden ingediend en uitgevoerd door verschillende partners binnen de samenwerking. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering (bijvoorbeeld van bedrijven, organisaties of gemeenten). Verantwoording wordt, op basis van de afgegeven subsidiebeschikking, afgelegd door de uitvoerende partner.

3.1.4 Meerjarenbeeld en risico's

In de meerjarenraming (pagina 50) zijn de meerjarige structurele gevolgen op het gebied van salarissen en prijsindex doorgerekend op basis van de indexcijfers uit de septembercirculaire. Over de meerjarenperiode 2026 – 2029 geeft de inwonerbijdrage voor de gemeenten de volgende ontwikkeling te zien:

	2026	2027	2028	2029
Autonome kostenstijging	€ 0,25	€ 0,40	€ 0,41	€ 0,43
Af: stijging aantal inwoners	-€ 0,02	pm	pm	pm
Totaal per inwoner gemeenten	€ 0,23	€ 0,40	€ 0,41	€ 0,43

In 2026 is er sprake van een negatieve nacalculatie salarissen en sociale lasten van 1,1%. Daarom is de autonome kostenstijging voor 2026 lager dan de jaren erna.

Onder andere door de dalende renteopbrengsten en het wegvallen van de bijdrage van de provincie vanaf 2025 was in de begroting 2025 een structureel oplopend tekort zichtbaar in de meerjarenraming in de jaarschijven 2026-2028. Ondanks dat het tekort werd opgevangen door een bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie, heeft het algemeen bestuur opdracht gegeven om te zorgen voor een structureel sluitende begroting voor alle jaarschijven. Hiervoor moest een structurele kostenbesparing van 10% gerealiseerd worden. Deze besparing is financieel verwerkt in de begroting 2026.

3.1.5 Begroot bedrag onvoorzien

Het budget voor onvoorziene uitgaven is in de begroting 2026 € 8.000. Dit is opgenomen in het programma Smart Governance.

3.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

De toevoegingen (T) en onttrekkingen (O) aan reserves en voorzieningen zijn als volgt:

Reserve	Progr.	Kosten/opbrengsten	Mutatie	Bedrag
Investeringsfonds	1	Werkbudget board/thematafels	O	- 315.000
	1	Kosten projecten	O	-461.000
	1	Bijdrage gemeenten	T	152.000
Reserve onderhoud	4	Onderhoudskosten	O	- 5.000
	4	Rente egalisatie	T	236.000
Totaal mutatie reserves			O	- 393.000

Er zijn in 2026 geen onttrekkingen aan voorzieningen geraamd.

Investeringen

Voor 2026 zijn er geen vervangingsinvesteringen geraamd.

3.3 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Hieronder vallen ook de mutaties reserves. In onderstaande tabel is dit weergegeven.

Baten incidenteel	2026	2027	2028	2029
Bijdrage gemeenten in investeringsfonds	152.000	152.000	152.000	152.000
Projectopbrengsten	361.000	271.000	0	0
Sub-totaal	513.000	423.000	152.000	152.000
Onttrekking aan reserves	781.000	339.000	320.000	320.000
Incidentele baten totaal	1.294.000	762.000	472.000	472.000

Lasten incidenteel	2026	2027	2028	2029
Thematafels en Board uit investeringsfonds	315.000	315.000	315.000	315.000
Projectkosten	822.000	290.000	0	0
Kosten uit reserve huisvesting	5.000	5.000	5.000	5.000
Sub-totaal	1.142.000	610.000	320.000	320.000
Toevoeging aan reserves	152.000	152.000	152.000	152.000
Incidentele lasten totaal	1.294.000	762.000	472.000	472.000

Totaal per saldo incidentele baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0
--	---	---	---	---

De toevoegingen en onttrekking aan de egalisatiereserve rente zijn structureel van aard en daarom niet opgenomen in bovengenoemd overzicht. Het betreft de bespaarde rente over reserves.

3.4 Geprognosticeerde balans

Volgens de BBV is het verplicht een geprognosticeerde balans op te nemen.

Activa per 31 december	Werkelijk 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Financiële vaste activa	684	455	450	444	441	227
Totaal vaste activa	684	455	450	444	441	227
Uiteenzettingen < 1jr	26.931	24.387	13.985	8.890	5.328	5.653
Liquide middelen	253	253	253	253	253	253
Overlopende activa	1.146	1.146	1.146	1.146	1.146	1.146
Totaal vlottende activa	28.330	25.786	15.384	10.289	6.727	7.052
Totaal activa	29.014	26.241	15.834	10.733	7.168	7.279

Passiva per 31 december	Werkelijk 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Eigen vermogen	6.736	6.041	5.648	3.761	2.693	2.326
Voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Totaal vaste passiva	6.736	6.041	5.648	3.761	2.693	2.326
Vlottende schuld <1jr	154	154	154	154	154	154
Overlopende passiva	22.124	20.046	10.032	6.818	4.321	4.799
Totaal vlottende passiva	22.278	20.200	10.186	6.972	4.475	4.953
Totaal passiva	29.014	26.241	15.834	10.733	7.168	7.279

Bijlagen

Formatieplan

Onderdeel	Functienaam	Formatie in fte 2025	Formatie in fte 2026
Kerntaken	Secretaris/directeur	1,00	1,00
	Adviseur bestuur/Achterhoek Board	1,00	1,00
	Adviseur bestuur/Griffie	0,50	0,50
	Adviseur bestuur/Duitsland	0,50	0,50
	Programmaregisseur I	3,00	2,50
	Programmaregisseur II	3,00	2,50
	Programma-/projectmedewerker	3,50	3,50
	Subsidiespecialist	1,00	1,00
	Adviseur public affairs	1,00	1,00
	Medewerker public affairs	1,50	0,50
	Medewerker communicatie/profilering I	1,00	1,00
	Medewerker communicatie/profilering II	1,00	1,00
Totaal kerntaken		18,00	16,00
Ondersteuning	Sr. adviseur financiën	0,75	0,75
	Adviseur financiën	0,69	0,69
	Administrateur	0,78	0,78
	Medewerker financiële administratie	0,53	0,53
	Secretaresse	1,00	1,00
Totaal ondersteuning		3,75	3,75
Totaal excl. projecten		21,75	19,75
Projecten	Projectcoördinator/-medewerker	1,67	1,56
Totaal incl. projecten		23,42	21,31

Toelichting op het formatieplan

In bovenstaand overzicht is per onderdeel aangegeven wat de toegestane formatie per 1 juli 2025 is. De gegevens zijn uitgedrukt in fulltime eenheden. De gegevens, zoals opgenomen in dit overzicht, zijn gebruikt ten behoeve van het opstellen van de raming salarissen en sociale lasten voor de begroting 2026. De detachering/inhuur vanuit derden is niet meegeteld in de toegestane formatie. Daarvoor worden zo nodig afzonderlijke budgetten in de begroting opgenomen.

De totale formatie van Regio Achterhoek bedraagt 21,31 fte. Dit is inclusief 1,56 fte projectformatie. De kosten voor projectformatie zijn in de begroting opgenomen in het projectbudget en komen niet ten laste van de gemeenten/inwonerbijdrage.

Formatie Duitsland

Er is 0,5 fte formatie opgenomen voor adviseur bestuur Duitsland. In een bestuursopdracht "Grensoverschrijdende samenwerking in de Achterhoek" (GROS) werd in 2019 besloten dit budget te gebruiken als werkbudget grensoverschrijdende activiteiten. In het algemeen bestuur van 11 februari 2022 is een midterm review met aanbevelingen behandeld op basis waarvan een nieuwe bestuursopdracht wordt opgesteld. Vooralsnog blijft de formatie staan in het formatieplan, maar worden de middelen ingezet als werkbudget.

Wachtgelders

Regio Achterhoek kent voor 2026 geen wachtgelders. De laatste uitkeringsperiode loopt t/m 31 december 2023.

Detachering

Regio Achterhoek kent voor 2026 geen detacheringen naar andere organisaties. In 2024/2025 is er een tijdelijke detachering geweest.

Bepaling loonsom

In de raming van salarissen en sociale lasten wordt uitgegaan van de werkelijke structurele loonkosten per 1 februari 2024, gecorrigeerd voor een autonome loonstijging (indexering inclusief nacalculatie). De salarisindex voor 2026 bedraagt 2,7% inclusief nacalculatie. Voor alle functies wordt de max van de schaal gehanteerd. De totale loonsom voor 2026 bedraagt € 2.261.000.

Netto-uren

De productieve uren ofwel netto-uren bedragen 1.350 uren per formatieplaats, in overeenstemming met algemeen gehanteerde normen.

Omschrijving per fulltime fte		Uren
Formele arbeidsduur volgens CAO	Rekening houdend met 8 feestdagen	1.829
Normaal en bovenwettelijk verlof	4 weken en 7 dagen	194
Ziekteverzuim	5%	82
Aanwezige uren		1.553
Algemeen overleg		50
Opleiding en bijhouden literatuur		40
Frictie-uren (verplaatsing, verzorging, ed.)		113
Totaal indirecte uren		203
Netto werkuren (aanwezige – indirecte uren)		1.350

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Naam reserve	Saldo begin 2025	Vermeer- dering wegens rente 0,00%	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Saldo begin 2026	Vermeer- dering wegens rente 0,00%	Dotatie 2026	Onttrekking 2026	Saldo per 31-12-2026
Algemene reserve	391.537	0	0	0	391.537	0	0	0	391.537
ALGEMENE RESERVE	391.537	0	0	0	391.537	0	0	0	391.537
Investeringsfonds (*)	5.454.085	0	151.000	813.000	4.792.085	0	152.000	776.000	4.168.085
Toekomstbestendige organisatie	838.096		0	0	838.096	0	0	0	838.096
Reserve rente-egaliserie	0	0	0	0	0	0	236.000	0	236.000
Reserve huisvesting	23.689	0	0	5.000	18.689	0	0	5.000	13.689
BESTEMMINGRESERVES	6.315.870	0	151.000	818.000	5.648.870	0	388.000	781.000	5.255.870
TOTAAL RESERVES	6.707.407	0	151.000	818.000	6.040.407	0	388.000	781.000	5.647.407

(*) investeringsfonds is nog exclusief onttrekkingen voor cofinanciering Regiodeal waarover nog besluitvorming moet plaats vinden.

TOELICHTING BIJ STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt onderscheid tussen reserves en voorzieningen.

Reserves

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waaraan geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar). Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het algemeen bestuur een bepaalde bestemming (doel) is gegeven. Deze bestemming kan te allen tijde worden opgeheven; er zitten geen verplichtingen naar derden achter.

Het rechtstreeks aan reserves toevoegen of onttrekken van middelen is niet toegestaan. Dit moet plaats vinden via de exploitatie.

Voorzieningen

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn. De voorziene lasten moeten hun oorsprong in het verleden hebben (voor balansdatum). De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

Rentetoevoeging

De rentevergoeding over het eigen vermogen is volgens de BBV maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe lasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. De Regio heeft geen financieringsmiddelen aangetrokken. Het rentepercentage voor toevoeging aan de algemene reserve is voor 2026 dan ook 0%.

1. Algemene reserve

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van de tegenvallers in het jaarresultaat. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van een weerstandsratio van $1,4 \times$ de benodigde weerstandscapaciteit (AB 17 december 2021), ofwel op basis van de huidige begroting 2026 $1,4 \times € 494.000 = € 691.000$.

Op 31 december 2026 bedraagt het begrote saldo € 391.537. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt nader ingegaan op de omvang van de algemene reserve.

2. Bestemmingsreserves

Investeringsfonds

Bij de besluitvorming over de doorontwikkeling is een investeringsfonds gevormd. Jaarlijks wordt een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board (€ 90.000) en de Thematafels (€ 22.500 per Thematafel per jaar) en er is jaarlijks € 90.000 beschikbaar voor kleine initiatieven. Het investeringsfonds wordt onder meer gebruikt als cofinanciering voor de projecten. De inzet van de middelen loopt via besluitvorming door het algemeen bestuur. De inzet moet voldoen aan vastgestelde criteria.

In het overzicht is nog geen rekening gehouden met cofinanciering voor de Regiodeal (€ 4 mln.) voor zover hierover nog geen besluitvorming is geweest.

De regio zet zich steeds in om nieuwe Rijks en provinciale middelen binnen te halen. Het hebben van voldoende cofinanciering is daarbij noodzakelijk. Het investeringsfonds is daar belangrijk voor (gebleken). Het investeringsfonds is echter uitputtend en wordt nauwelijks gevoed, ook omdat de provincie niet meer bijdraagt hieraan. Het investeringsfonds zal ook voor ca 4 mln. worden ingezet als cofinanciering bij de nieuwe Regiodeal. Dit betekent dat in de toekomst meer cofinanciering nodig is van de partners c.q. het investeringsfonds aangevuld moet worden.

Op 31 december 2026 bedraagt het begrote saldo € 4.168.085.

Bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie

In 2025 is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd. Door de besparingsopgaven en gewijzigde uitgangspunten (o.a. egalisatiereserve rente) is de begroting vanaf 2026 structureel sluitend en dit betekent dat de reserve toekomstbestendige organisatie niet meer in volle omvang nodig is.

Bij deze begroting wordt een voorstel gedaan om nog € 150.000 in de reserve te behouden voor kosten van organisatieontwikkeling en mogelijke frictiekosten. Dit besluit is nog definitief en dus niet verwerkt in de staat van reserves en voorzieningen.

Op 31 december 2026 bedraagt het begrote saldo € 836.000.

Bestemmingsreserve onderhoud huisvesting

Begin 2019 is de Regio verhuist naar de Steck aan de Raadhuisstraat in Doetinchem. Het pand werd voor een periode van 3 jaren gehuurd. Het contract wordt jaarlijks verlengd. In juli 2019 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het reserveren van een bedrag van € 25.000 voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten.

Op 31 december 2026 bedraagt het begrote saldo € 13.689.

3. OVERZICHT TAAKVELDEN 2026

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur			
0.1 Bestuur (inc. Regionale samenwerking)	3.503.224	2.104.804	-1.398.420
0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	400.201	395.201	-5.000
0.5 Treasury (renteabaat)	15.000	401.000	386.000
0.8 Overige baten en lasten	8.000	632.420	624.420
	3.926.424	3.533.425	-393.000
0.10 Mutatie reserves	388.000	781.000	393.000
Saldo van baten en lasten	4.314.424	4.314.424	0

VERZAMELSTAAT BIJDAGEN GEMEENTEN 2026

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1/1/25	2026					2025	
		<i>Smart Governance</i>	<i>Onvoorzien</i>	<i>Rente resultaat</i>	ongewijzigd beleid totaal	Per inwoner	Totaal	Totaal per inwoner
Aalten	27.474	239.328	725	-13.588	226.465	8,24	218.700	8,01
Berkelland	43.941	382.773	1.159	-21.732	362.200	8,24	351.662	8,01
Bronckhorst	36.013	313.712	950	-17.811	296.850	8,24	289.188	8,01
Doetinchem	60.067	523.247	1.584	-29.707	495.124	8,24	477.507	8,01
Montferland	37.012	322.414	976	-18.305	305.085	8,24	295.232	7,43
Oost Gelre	30.049	261.759	793	-14.861	247.690	8,24	239.938	8,01
Oude IJsselstreek	39.514	344.209	1.042	-19.542	325.709	8,24	315.365	8,01
Winterswijk	29.223	254.563	771	-14.453	240.881	8,24	234.094	8,01
Totaal gemeenten	303.293	2.642.005	8.000	-150.000	2.500.005	8,24	2.421.686	8,01